

หลักเกณฑ์

การประกวดสารคดีเชิงข่าว 'รางวัลสายฟ้าน้อย' ครั้งที่ ๔

ประจำปี ๒๕๕๑

สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย จัดให้มีการประกวดสารคดีเชิงข่าวฝึกปฏิบัติของนิสิตนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ประจำปี ๒๕๕๑ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่มีคุณภาพ
- เพื่อเตรียมความพร้อมของนิสิตนักศึกษา ก่อนเข้าสู่วิชาชีพ
- เพื่อประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิด ระหว่างสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย กับสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานเอกชนผู้สนับสนุนโครงการฯ

ประเภทรางวัล

- สารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียง
 - รางวัลดีเด่น เงินรางวัล ๒๕,๐๐๐ บาท พร้อมโล่เกียรติยศ ๑ รางวัล
 - รางวัลชมเชย เงินรางวัล ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมโล่เกียรติยศ ๓ รางวัล
- สารคดีเชิงข่าววิทยุโทรทัศน์
 - รางวัลดีเด่น เงินรางวัล ๓๕,๐๐๐ บาท พร้อมโล่เกียรติยศ ๑ รางวัล
 - รางวัลชมเชย โล่เกียรติยศ และเงินรางวัล ๑๕,๐๐๐ บาท ๓ รางวัล

หลักเกณฑ์การตัดสิน

๑. คุณภาพ (Quality)

กระบวนการผลิตมีการค้นคว้าข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นจริง แหล่งอ้างอิงเชื่อถือได้ ประเด็นและแง่มุมมีความสมดุรอบด้าน เปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อมูลอย่างทัดเทียมกัน เนื้อหาเป็นเรื่องใกล้ตัว ใหม่ ทันสมัย และสมบูรณ์ในเชิงข่าว (๕ Ws ๑H)

๒. คุณค่า (Value)

นำเสนอเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ ส่งเสริมให้เกิดสิ่งดีงามในสังคมไทยหรือสื่อความหมายชี้ให้เห็นผลกระทบเชิงเศรษฐกิจหรือเชิงสังคมโดยส่วนรวม มีศักยภาพนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์หรืออาจนำไปสู่การแก้ไขหรือป้องกันมิให้เกิดปัญหาดังกล่าวในอนาคต

๓. ผลงาน (Performance)

๓.๑ เดินเนื้อหาได้กระชับ ชัดเจน

๓.๒ ใช้ภาษาถูกต้อง และเหมาะสมกับเทคนิคการกระจายเสียงและแพร่ภาพ

๓.๓ ใช้ศาสตร์และศิลป์ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้อย่างน่าสนใจ

๔. จรรยาบรรณ (Code of Ethics)

๔.๑ เป็นต้นฉบับของผู้ส่งเข้าประกวด ไม่ได้ลอกเลียนแบบผู้อื่น

๔.๒ มีสำนึกในจริยธรรมและสะท้อนความรับผิดชอบในการนำเสนอ

ความเห็นคณะกรรมการตัดสิน ให้ถือเป็นที่สุด

ผู้สนับสนุนการประกวด

บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

การส่งผลงานเข้าประกวด

๑. ผู้ส่งผลงานเข้าประกวดต้องเป็นนิสิต/นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
๒. สามารถผลิตงานในนามบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ถ้าเป็นกลุ่มบุคคล ต้องไม่เกินกลุ่มละ ๕ คน และให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาได้กลุ่มละ ๑ คน
๓. สามารถส่งได้กลุ่มละ ๑ ชิ้น
๔. ผลงานแต่ละชิ้นมีความยาวไม่เกิน ๕ นาที (๓ – ๕ นาที)

หลักฐานการส่งผลงาน

๑. ผลงานวิทยุกระจายเสียง ให้สำเนาแผ่นบันทึกข้อมูล (compact disc: CD) ด้วยสกุลไฟล์ .wav จำนวน ๖ แผ่น ต่อหนึ่งผลงานที่ส่งประกวด
๒. ผลงานวิทยุโทรทัศน์ ให้สำเนาแผ่นบันทึกข้อมูลภาพ (video compact Disc: DVD) ด้วยสกุลไฟล์ .vob จำนวน ๖ แผ่น ต่อหนึ่งผลงานที่ส่งประกวด
๓. ให้เสนอรายละเอียดของผลงาน ดังนี้
 - ๓.๑ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้จัดทำหรือคณะผู้จัดทำ หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ ชื่ออาจารย์ผู้รับรอง และชื่อสถาบันการศึกษาที่สังกัด
 - ๓.๒ บทคัดย่อสรุปเรื่องราว พร้อมเหตุผลประกอบในการนำเสนอผลงานดังกล่าว ความยาวไม่เกิน ๑ – ๒ หน้า โดยอธิบายในประเด็นดังนี้
 - (๑) วัตถุประสงค์ในการเสนอผลงาน
 - (๒) ความเด่น ลักษณะเฉพาะหรือความพิเศษของผลงาน
 - (๓) คุณค่าของผลงาน

๓.๓ บทวิทยุกระจายเสียงหรือบทวิทยุโทรทัศน์ที่สมบูรณ์ (script) ของผลงาน

๔. ส่งผลงานมายังสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เลขที่ ๕๓๘/๑ ถนนสามเสน แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๒๔๓-๘๔๗๙ และ ๐-๒๒๔๓-๘๔๘๙ เขตรับผลงานวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๑ นักศึกษาต่างจังหวัด ใช้วันที่ประทับตราไปรษณีย์ เป็นสำคัญ

การตัดสินและประกาศผล

๑. คณะกรรมการตัดสินประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากวงการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และนักวิชาการสาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ จำนวน ๕ คน
๒. ประกาศผลการตัดสินและมอบรางวัลในวันเสาร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๑

คณะกรรมการตัดสินสารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียง

๑. บรรยงค์ สุวรรณผ่อง	ประธานอนุ กก. วิชาการ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	ประธาน
๒. อรุณช อนุศักดิ์เสถียร	อดีตเจ้าหน้าที่อาวุโส วิทยุกระจายเสียง BBC ลอนดอน	กรรมการ
๓. พัชรภรณ์ ชมกลิ่น	สถานีวิทยุ อสมท. (FM ๙๖.๕)	กรรมการ
๔. เพ็ญสิน สงเนียม	ผู้ประกาศ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๕. อภิรดี พรเลิศ	รองเลขาธิการ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย	กรรมการ

คณะกรรมการตัดสินสารคดีเชิงข่าววิทยุโทรทัศน์

๑. สุริยนต์ จงลีพันธ์	บริษัท ป่าใหญ่ ครีเอชั่น จำกัด	ประธาน
๒. ปวีนิติ วสิขชาติ	สถานีโทรทัศน์ทรู วิชั่นส์	กรรมการ
๓. ประสาน อิงคนันท์	บริษัท ทีวีบูรพา จำกัด	กรรมการ
๔. วิทยา วิทย์ปฐมวงศ์	ผู้เชี่ยวชาญสายงานสื่อสารองค์กร กลุ่มบ.ทรู	กรรมการ
๕. ชนานุช สงวนศักดิ์	กรรมการบริหาร สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย	กรรมการ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ผลการตัดสิน
การประกวดสารคดีเชิงข่าว ‘รางวัลสายฟ้าน้อย’ ครั้งที่ ๔
ประจำปี ๒๕๕๑

สารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียง

รางวัลดีเด่น

เรื่อง ‘พ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว การเปลี่ยนแปลงของครอบครัวไทย’

โดย ทีมพิราบขาวเชิงดอย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เงินรางวัล ๒๕,๐๐๐ บาท พร้อมโล่เกียรติยศ

รางวัลชมเชย

๑. เรื่อง ‘ถนนสายชีวิต...ลิเกโคราช’

โดย ทีม CommArts NRRU มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เงินรางวัล ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมโล่เกียรติยศ

๒. เรื่อง ‘หมู่บ้านนี้...ไม่มีเมา’

โดย ทีม BUCA 51 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

เงินรางวัล ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมโล่เกียรติยศ

๓. เรื่อง ‘เด็กชายพวงมาลัย’

โดย ทีม PRBUCA 36 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

เงินรางวัล ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมโล่เกียรติยศ

สารคดีเชิงข่าววิทยุโทรทัศน์

รางวัลดีเด่น

เรื่อง ‘ปลุกแผ่นดิน’

โดย ทีม Brave Do มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

เงินรางวัล ๓๕,๐๐๐ บาท พร้อมโล่เกียรติยศ

รางวัลชมเชย

๑. เรื่อง ‘โรงสีข้าวชุมชน...ความหวังใหม่ของชาวนาไทย’

โดย ทีม Raisom 51 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

เงินรางวัล ๑๕,๐๐๐ บาท พร้อมโล่เกียรติยศ

๒. เรื่อง 'โลกหมุนได้ด้วยมือฉัน'

โดย ทีมแฉฝรั่ง ๑ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
เงินรางวัล ๑๕,๐๐๐ บาท พร้อมโล่เกียรติยศ

๓. เรื่อง 'นายฮ้อยน้อย'

โดย ทีมตะกาย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
เงินรางวัล ๑๕,๐๐๐ บาท พร้อมโล่เกียรติยศ

ข้อสังเกตจากคณะกรรมการตัดสิน สารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียงฝึกปฏิบัติ

ปี ๒๕๕๑ มีผลงานสารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียงฝึกปฏิบัติส่งเข้าประกวด ๓๔ เรื่อง มากกว่าปี ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลงานเข้าประกวด ๑๘ เรื่อง

กล่าวเฉพาะปีนี้ มีผลงานเข้ารอบสุดท้าย ๗ เรื่อง แต่ละเรื่องมีข้อเด่นข้อด้อยทั้งที่เหมือน และแตกต่างกันไป

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการมีความเห็นตรงกันว่ามีผลงานฝึกปฏิบัติที่ควรได้รับรางวัล ดีเด่น แต่ก็มีเงื่อนไขต่อท้ายไว้เป็นหมายเหตุ จะได้ใช้เป็นกรณีศึกษา เช่นเดียวกันกับเรื่องที่ได้รับ รางวัลชมเชย ซึ่งคณะกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตของแต่ละเรื่องไว้ ดังนี้

‘พ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว การเปลี่ยนแปลงของครอบครัวไทย’ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สารคดีเชิงข่าวรางวัลดีเด่น

เทคนิค	เพลงบรรเลง ๕ วินาที
ผู้ประกาศ	คำว่า พ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว อาจจะฟังดูไม่ค่อยคุ้นหูสำหรับคนทั่วไป แต่ในแวดวง วิชาการและสื่อมวลชนเริ่มนำมาใช้มากขึ้นในความหมาย ครอบครัวที่มีแต่พ่อหรือ แม่เลี้ยงลูกโดยลำพัง ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการหย่าร้าง จากการสำรวจของ กระทรวงสาธารณสุขพบว่า การหย่าร้างในรอบสิบปีที่ผ่านมา สูงขึ้นเป็นสองเท่า ทุก ๆ หนึ่งชั่วโมง มีผู้จดทะเบียนหย่าถึงสิบคู่ ส่งผลให้ครอบครัวไทยมีพ่อหรือแม่ เลี้ยงลูกฝ่ายเดียวถึงหนึ่งล้านสามแสนครอบครัว สาเหตุ การหย่าร้างนั้นก็ มี เหตุผลแตกต่างกันไป เช่น ในกรณีของคุณอุไร สูงสุวรรณ วัย ๔๔ ปี ซึ่งเลี้ยงลูก ๒ คน ตามลำพังมาเป็นเวลากว่า ๘ ปี เล่าว่า
เทคนิค	เสียงสัมภาษณ์ คุณอุไร สูงสุวรรณ (๘ วินาที) “เลิกกันตั้งแต่ประมาณปีสี่สาม สี่สี่ นะคะ แล้วก็ปัญหาเข้ากันไม่ได้ คิดคนละอย่าง”
ผู้ประกาศ	เมื่อชีวิตดูไม่เป็นไปอย่างที่หวังไว้ การเป็นพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยง ไม่ได้ คุณอุไร สูงสุวรรณ เล่าถึงชีวิตการเลี้ยงลูกว่า □
เทคนิค	เสียงสัมภาษณ์คุณอุไร สูงสุวรรณ (๕๕ วินาที) □ “ที่นี่จะมีปัญหาที่ว่า การทำงาน ของแม่ การไปรับไปส่งลูก และเรื่องค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ต้องสร้างกำลังใจให้ตัวเอง ก่อน วันที่เราอาจจะเหนื่อย ท้อแท้ ก็คิดว่ามันไม่ได้เป็นอย่างนี้ตลอด วันหนึ่งถ้า เขาโตขึ้น เขาแข็งแรงขึ้นอยู่ในสังคมได้ ก็คงเป็นสิ่งที่พ่อแม่ทุกคนก็หวังให้ลูกเป็น

	<p>อย่างนั้น ก็พยายามให้เขาช่วยตัวเองได้เยอะ ปัญหาที่ต้องเจอ ต้องแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ค่อยๆ คิด ค่อยๆ ทำ บางทีเนี่ยเราต้องมีเวลาให้เขาเยอะๆ บางสิ่งบางอย่างเขาอยากได้เวลา ได้ความรัก ได้การดูแล บางทีเนี่ย เขาเรียกร้องสิ่งนั้น สิ่งนี้ เราก็ต้องดู ถ้าเกิดเราใกล้ชิดกับเขาเนี่ย เราจะรู้เลยว่าสิ่งที่เขาเรียกร้องเนี่ย เพราะอะไร จริงๆ แล้วเนี่ย มันก็เหมือนกับเราทำดีได้ดี มันก็เป็นเรื่องจริง เพราะสิ่งที่แม่ทำ ไม่ว่าจะ เป็นความอดทน พอมันผ่านมาถึงวันนี้ มันก็คุ้มนะ ถึงแม้ว่าอาจจะไม่ได้เต็มร้อย ก็ถือว่าค่อนข้างสูงสำหรับผู้หญิงคนหนึ่ง” □</p>
ผู้ประกาศ	<p>ในขณะที่คุณวิฑูร สินศิริเชวง ซึ่งแยกทางกับภรรยาในขณะที่ลูกสาวอายุได้เพียง ๕ ขวบ จึงต้องเลี้ยงลูกตามลำพัง เล่าให้ฟังด้วยความสะเทือนใจว่า □</p>
เทคนิค	<p>เสียงสัมภาษณ์คุณวิฑูร สินศิริเชวง (๖๐ วินาที) “ตอนนั้นก็คิดว่าที่คุณแม่เขาจากครอบครัวไปตอนลูกเขาอยู่ชั้นอนุบาลสาม และเผอิญว่าลูกคนนี้อยู่ชั้นอนุบาลสาม เผอิญว่าลูกคนนี้เป็นลูกสาว เพราะฉะนั้นในเรื่องของการเลี้ยงดูเนี่ยค่อนข้างจะเป็นเรื่องใหญ่ตอนที่เขายังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ อย่างเช่นเป็นต้นว่า ถ้าจะไปประชุมที่กรุงเทพเนี่ยก็ต้องซื้อตั๋วเครื่องบินให้กับเขาไปด้วย พอไปประชุมเสร็จเขาไปนั่งที่ประชุมไม่ได้ ต้องติดต่อกับน้องที่กรุงเทพฯ ว่ามีโรงเรียนอนุบาลที่ไหนมั๊ย ที่เขาจะรับเป็นรายวันอย่างเนี่ย เสร็จแล้วโรงเรียนก็อยู่ไกลอีก เพราะฉะนั้นก็ต้องขออนุญาตต่างคืนกับน้องผู้หญิง ซึ่งเขามีครอบครัวแล้วนะ แล้วก็ให้อยู่กับลูกๆ ของเขา ในเรื่องของการสอนลูก ก็คือว่า เราเป็นผู้ชาย ผมคิดว่าเป็นข้อดี ก็คือว่าเขาจะเป็นเด็กผู้หญิงที่กล้าและก็ลุย มีบุคลิกเหมือนกับผู้ชายอยู่ แต่ในขณะที่เดียวกันก็รักสวยรักงาม ยังมีอะไรก็ก๊ากแบบผู้หญิงอยู่นะครับ จุดหลักใหญ่ในการดูแลเขาตอนที่เขาเลือกคบเพื่อนเนี่ยเป็นเรื่องสำคัญเหมือนกัน อย่างเช่นกลุ่มเพื่อนที่อยู่ในคริสตจักรอย่างนี้ ผมคิดว่าปลอดภัย เพราะผมคิดว่าใครก็ตามที่ไปหาศาสนาเนี่ย เขาก็จะมีจิตสำนึกความสำนึกผิดชอบชั่วดีอยู่ในระดับหนึ่ง ก็คงไม่เหลวไหล ผมก็พยายามที่จะให้เขามีความเชื่อ ศรัทธาอยู่ในองค์พระพุทธรูป ถ้าคิดว่าถึงแม้ว่าจะมีปัญหาเข้ามาในชีวิต แต่ปัญหาเหล่านั้นก็จะทำให้เราแกร่งขึ้น และท้ายที่สุดมันจะหล่อหลอมบุคลิกภาพของเรา”</p>
ผู้ประกาศ	<p>การเป็นพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว แม้จะเป็นภาระที่หนักหน่วง แต่ก็ไม่ยากที่จะผันฝ่าอุปสรรคไปได้ คุณบุษกร อรรถโกมล นักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งทำงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่ ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า □</p>
เทคนิค	<p>เสียงสัมภาษณ์คุณบุษกร อรรถโกมล (๔๙ วินาที) “ครอบครัวใบเลี้ยงเดี่ยวหลายๆ ครอบครัวก็มีคุณภาพในการที่จะดูแลเด็กให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคมได้ แต่คุณต้องมีเหตุผลให้กับเด็ก เพราะว่า ณ เวลานี้เนี่ยเด็กเขาปรับตัวได้ถ้าคุณแยกแยะในขณะที่เดียวกันคุณก็ต้องแบบอย่างเขา สมมติว่าคุณ แยกทางกันแล้ว แต่คุณทำตัวเหลวไหล เด็กเขาปรับตัวได้นะไม่ว่าคุณจะเป็นพ่อหรือเป็นแม่ก็ตาม สังเกตว่า</p>

	ครอบครัวโบลี้งเดี่ยวหลายๆ ครอบครัวที่เขาประสบความสำเร็จเนี่ย เขาให้เหตุผลและผล แล้วโดยที่เขาไม่ทะเลาะกันกับคนเดิมของเขา ทำให้เด็กอยู่รอดได้ แต่ถ้าเมื่อไหร่ที่คุณแยกออกจากกัน แล้วมันมีความบอบช้ำเกิดขึ้น เด็กเขารับไม่ได้ค่ะ ไม่ว่าเด็กเขาจะอยู่ในสถานการณ์ใดๆ ก็ตาม”
ผู้ประกาศ	เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนไป เจ็อนไขในชีวิตของคนเราก็ออมเปลี่ยนแปลงไปเป็น เรื่องธรรมดา การยอมรับและเรียนรู้ที่จะก้าวเดินต่อไปอย่างมั่นคง จึงจำเป็น
เทคนิค	เพลง อาย่าอมแพ้ ของ ‘อ้อม’ สุนิสา สุขบุญสังข์ ๕ วินาที

๑. จุดเด่น

๑.๑ มีความชัดเจน ไม่หลงประเด็นตลอดเรื่อง

๑.๒ เข้าใจเลือกเรื่องมานำเสนอ ซึ่งน่าสนใจในแง่ของกระแสสังคม หยิบยกหัวอกพ่อแม่ที่ต้องเลี้ยงลูกไปแล้วต้องทำงานไปในเวลาเดียวกัน ได้คนที่ทั้งพ่อและแม่ที่ประสบภาวะแบบนี้มารายงาน แม้มีแหล่งข่าวพ่อและแม่เพียงสองคน แต่ก็สามารถสะท้อนปัญหาการเลี้ยงลูกให้เห็นได้

๑.๓ เชื่อมโยงเรื่องราวได้เหมาะสม

๑.๔ เสียงบรรยายไม่แสดงอารมณ์มากเกินไป ช่วยให้ได้รรถรสในการฟัง

๑.๕ ไม่มีการชี้นำ ไม่ด่วนตัดสินเรื่องการหย่าร้างว่าดีหรือไม่ดี โดยเน้นไปที่เมื่อพ่อแม่แยกทางแล้วเผชิญกับปัญหาอะไร

๑.๖ ใช้ภาษาได้กระชับ

๒. จุดที่ควรปรับปรุง

๒.๑ น่าจะขาดบุคคลสำคัญไปคนหนึ่งคือลูก ถ้าได้ลูกมาเสริม จะช่วยให้เรื่องแน่นมาก อย่างไรก็ตามไม่ถึงกับทำให้รรถรสของเรื่องเสียหาย

๒.๒ ควรระมัดระวังการตัดต่อไม่ให้กระโดดไปกระโดดมา โดยเฉพาะเสียงที่ต่างระดับ

๒.๓ สะดุดเล็กน้อยตรงเพลงอาย่าอมแพ้ ที่นำมาปิดท้ายรายการ

‘ถนนสายชีวิต...ลิเกโคราช’ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

สารคดีเชิงข่าวรางวัลชมเชย

SFX	เสียงลิเกกำลังโหมโรงหรือเสียงระนาด
ผู้บรรยาย	เมื่อได้ยินเสียงนี้แล้ว คงคิดเป็นอย่างอื่นไม่ได้ นั่นก็คือ การแสดงลิเก ลิเกเป็นการละเล่นพื้นบ้านที่มาระหว่างรุ่นสู่รุ่น ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ก็เช่นเดียวกัน มีถนนสายหนึ่ง ชื่อถนน มุขมนปากกันว่า ถนนสายลิเก ถนนสายนี้ สองข้างทางจะเต็มไปด้วยคณะลิเกหลายคณะรวมกัน ซึ่งคณะ

	อยู่ในจังหวัดนครราชสีมา จากคำบอกเล่าของคุณลุงทอดหยด สืบสุนทร หัวหน้าคณะลิเกทองหยดวี
ทองหยด	เฉพาะที่ลุงขึ้นมาราชสีมา ปี ๐๓ แต่เขาก็มีการตั้งมาก่อนหน้านี้แล้ว ตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ. ไหนก็ไม่รู้ เมื่อก่อน ๒๕๐๓ นี้นะ จาก ๐๓ ส่วนมากก็จะมาเรื่อย ๆ จนมาถึงยุคปัจจุบันที่ลุงเป็นหัวหน้าคณะ ปัจจุบันนี้มีสัก ๓๐ กว่าคณะได้
ผู้บรรยาย	คณะลิเกเหล่านี้ มีความเก่าแก่และดำรงชีวิตควบคู่กับถนนสายนี้มายาวนาน เมื่อเวลาผ่านไปทั้ง เทคโนโลยี หรือแม้กระทั่งเศรษฐกิจ ที่ทำให้ราคาของลิเกเพิ่มสูงขึ้น ลิเกจึงถูกลดความสำคัญลง ออกไป
ทองหยด	ปัจจุบันนี้ค่าการแสดงมักแพงกว่าเมื่อสมัยก่อน สมัยที่ลุงตั้งป้ายนี้มันคืนละสี่พันถึงห้าพันเท่านั้นเอง สี่หมื่น ถึงห้าหมื่น มันเข้ามาหลายช่วง ตอนลุงขึ้นมาแสดง ๐๓ ค่าตัวเจ็ดสิบบาท ปัจจุบันเจ็ดร้อยถึง แต่ละคนทุกหน้าที่แหละ ราคาจะไล่กัน ที่จะหายจากด้านหน้าไปข้าง เขาเข้าไปอยู่ในซอย เขาสร้าง ของเรายังอยู่เป็นบ้านเก่า ถ้าเขารื้อเป็นอันว่าหายเจ็ดคณะนี้หาย หายก็ไปอยู่บ้านใครบ้านมัน โทรศัพท์หรือรู้จักบ้าน
ผู้บรรยาย	สิ่งหนึ่งที่ทำให้คณะลิเกเหล่านี้อยู่ได้ ก็คือเจ้าภาพงานบุญที่มาจากต่างอำเภอหรือต่างจังหวัด ที่มีความ ของเมืองโคราช โดยเจ้าภาพลิเก กล่าวว่
เจ้าภาพ ลิเก	ที่มาจ้างนี้จะจ้างไปงานบวชพี่ชาย แล้วก็ได้อินคนเข้าพูดมาว่าถนนเส้นนี้มีคณะลิเกเยอะ ก็เลยมุ่งมา หาเสียตายนะครับที่ถนนเส้นนี้จะมีคณะลิเกน้อยลงไป เพราะจากสมัยนี้ด้วยนะครับ คนดูลิเกก็น้อย กันไม่ค่อยได้ เพราะว่าไม่ค่อยมีงาน
ผู้บรรยาย	ส่วนใหญ่แล้ว ผู้ที่ชอบดูลิเกจะเป็นบุคคลในช่วงวัยกลางคนจนถึงวัยชรา ส่วนวัยรุ่นนั้น จะให้ความสนใจ มาก
Vox pop	ผมว่ามันล้ำสมัยไปแล้วนะ ตัวผมเองไม่ชอบ แต่ว่าคนอื่นอาจจะชอบก็ได้
Vox pop	ก็เคยดูอะ ดูผ่าน ๆ แถวที่เขามีการจัดลิเก ดูบางที่ไม่ค่อยรู้เรื่อง
ผู้บรรยาย	แต่ผู้สูงอายุ ยังให้ความสนใจชอบ ในการแสดงลิเกอยู่
Vox pop	ก็เขาจ้างมาแสดง อยู่ที่ตามบ้านอะไรอย่างนี้ เป็นงานอย่างนี้ ชอบดูว่ะต่ออะไรอย่างนี้นะ แล้วก็ที่ค เพชร อะไรไปอย่างนี้นะ ที่เขาจ้างมาจากสมัยก่อนน้อ แต่สมัยนี้ก็ไม่รู้ว่าคณะไหนจะดี สมัยเก่าโ (หัวเราะ) ก็ต้องดูคนที่เขาจ้างมา ชอบตลก ชอบดูเขาโชว์ วงอะไรอย่างนี้ ร้องเพลงอะไรอย่างนี้นะ
ผู้บรรยาย	ในอนาคตหากคนรุ่นหลังไม่ให้ความสำคัญและร่วมอนุรักษ์ลิเกไว้ ถนนสายนี้คงเหลือเพียงความทรงจ
ทองหยด	ร้องกลอนลิเก “ไร้ศึกษาขาดทรัพย์สิน ต้องหากินกรรมกร ชีวิตข้างคองยากเข็ญ ขาดคนมองเห็นห หมี่ พวกมั่งมีมองเมิน”

๑. จุดเด่น

- ๑.๑ สามารถนำเสนอวัฒนธรรมที่มีคุณค่าได้อย่างดี
- ๑.๒ แม้การเสนอจะฟังเรียบง่าย แต่ก็น่าสนใจ
- ๑.๓ การสัมภาษณ์หัวหน้าวงลิเกเก่า และวอกรีทพอพของคนที่ชมกับไม่ชมช่วยให้เห็นบรรยากาศที่พอจับต้องได้
- ๑.๔ การคัดเลือกเสียงคลิป และวอกรีทพอพกระชับ
- ๑.๕ เข้าใจนำเสียงลิเกมาปิดท้าย ไม่ใช่เพลงสะเปะสะปะ

๒. จุดที่ควรปรับปรุง

- ๒.๑ ยังไม่ได้ภาพการเปลี่ยนแปลงของถนนสายนี้อย่างชัดเจน แม้มีกลิ่นอายบางอย่างที่รู้สึกได้ถึง การเปลี่ยนแปลง เนื่องจากข้อมูลไม่ครบถ้วน เช่น การเปลี่ยนแปลงของลิเกยุคที่คึกคักเป็นอย่างไร
- ๒.๒ น้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการนุ่มไปหน่อย
- ๒.๓ สามารถใช้เสียงลิเกมาประกอบได้มากกว่านี้

‘หมู่บ้านนี้...ไม่มีเมา’ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สารคดีเชิงข่าวรางวัลชมเชย

เทคนิค	เสียงโฆษณางดเหล้าเข้าพรรษา
บรรยาย	โฆษณารณรงค์ งดเหล้าเข้าพรรษา ที่พบตามสื่อต่าง ๆ เป็นเครื่องเตือนสติให้เล็งเห็นถึงโทษ และสะท้อนถึงผลกระทบที่ตามมาของการดื่มสุรา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดจำนวนนักดื่มหน้าใหม่ที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน นายธีระ วัชรปราณี ผู้จัดการสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า เชื่อว่าการที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ ‘วันเข้าพรรษา’ เป็น ‘วันงดดื่มสุราแห่งชาติ’ เป็นนิมิตหมายอันดีในการเริ่มต้นที่จะลด ละ เลิกอบายมุขอย่างจริงจังในสังคมไทย
เทคนิค	เสียงสัมภาษณ์ ธีระ วัชรปราณี “ช่วงเข้าพรรษา คนไทยในอดีตที่ผ่านมาก็จะเป็นช่วงที่ พระสงฆ์จะไม่เดินทางไปไหน ๓ เดือน ชาวบ้านทั่วไปก็จะรู้สึกวุ่นวายในเมื่อพระสงฆ์ก็จะประพฤติปฏิบัติรักษาศีลเต็มที่แล้ว ชาวบ้านก็งดเหล้าไปด้วย ก็เลยใช้โอกาสวันเข้าพรรษามารณรงค์ให้ผู้คนงดเหล้าโดยไม่ต้องเอากฎหมายบังคับ”
บรรยาย	แม้ว่าโครงการรณรงค์ ‘งดเหล้าเข้าพรรษา’ จะมีระยะเวลาเพียง ๓ เดือน แต่ยังมีชาวบ้านกว่า ๖๐๐ ชีวิต ในหมู่บ้านไทรทอง ตำบลดงมูล อำเภอนองกรุงศรี จังหวัด

	ภาพสินธุ์ ที่ใช้ชีวิตโดยปราศจากเหล้ามากกว่าแปดปีแล้ว โดยมีหลวงปู่บุญรอด อธิปัญญา อดีตเจ้าอาวาสวัดถ้ำไทรทอง ผู้ริเริ่มโครงการเลิกเหล้าตลอดชีวิตขึ้น โดยกระตุ้นให้ชาวบ้านเลิกยุ่งเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ ด้วยการตั้งรางวัลโคกระบือ เพื่อให้หันมามุ่งมั่นประกอบอาชีพที่สุจริต นายเจริญ วงษ์ไกร ชาวบ้านไทรทองผู้เลิกเหล้าเป็นคนแรก เล่าอย่างภาคภูมิใจว่า ชีวิตของเขาเปลี่ยนไปจากผู้ที่ไม่มีใครคบหา กลายเป็นต้นแบบของชาวบ้าน
เทคนิค	เสียงสัมภาษณ์ เจริญ วงษ์ไกร “ผมติดเหล้ามาตั้งแต่อายุ ๑๖ ปี ยาเสพติดเคยลองทุกอย่างแล้ว ช่วงต่อมามีหลวงปู่เข้ามาแนะนำ เห็นชาติ เทศน์ดี นำผม หลวงปู่เคยช่วยเหลือผมมา ผมก็เลยทดแทนบุญคุณ ตัดสินใจเลยตลอดชีวิต ช่วงหลังตั้งหลักได้ ช่วงหลวงปู่นี้แหละ เลิกมันดีขึ้นหลายอย่าง ร่างกายแข็งแรง เงินทองพอได้ใช้หาได้ให้ครอบครัวให้ลูกให้เต้าไปโรงเรียน มันดีขึ้นหลายอย่างอยู่”
บรรยาย	ไพบูลย์ ศรีจันทร์โคตร ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านไทรทอง จากอดีตเคยเป็นผู้ต่อต้านโครงการงดเหล้าตลอดชีวิตของหลวงปู่บุญรอด กลายเป็นผู้สืบสานปณิธานในการช่วยเหลือผู้ติดสุราให้มีโอกาสกลับใจงดเหล้าตลอดชีวิต แม้ว่าหลวงปู่จะมรณภาพไปแล้วก็ตาม
เทคนิค	เสียงสัมภาษณ์ไพบูลย์ ศรีจันทร์โคตร ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านไทรทอง “ตอนที่ผมติดมาก ๆ ก็มีการทะเลาะกันตลอดกับครอบครัว มีการตบตีกันลงไม้ลงมือกันกับแฟนจนครอบครัวจะแตก อยู่วันหนึ่งหลวงปู่ก็เดินลงมาขอขบิณฑบาตที่ร้านค้า หลวงปู่ก็มีข้อตกลงว่าจะให้ควายคนละตัวก็มีคำสาบานนัดหนึ่งว่าจะซื่อสัตย์ต่อตนเองอย่างนั้นอย่างนี้ไป คิดว่าจะชักชวนหมู่บ้านใกล้เคียงเลิกเหล้า ถึงแม้ว่าจะเลิกไม่ได้มากในชุมชน ก็เอาเป็นบางส่วนของหมู่บ้านเรา”
บรรยาย	จากการเสวนากับท่านพระครูอรุณารักษ์ ผู้สืบสานโครงการเลิกเหล้าตลอดชีวิต ซึ่งเคยเป็นผู้ช่วยในคราวที่หลวงปู่ยังมีชีวิตอยู่ ก็ทำให้ได้ทราบถึงเหตุผลว่า ทำไมหมู่บ้านแห่งนี้จึงกลายเป็นตัวอย่างของการเลิกเหล้าอย่างถาวร
เทคนิค	เสียงสัมภาษณ์ ท่านพระครูอรุณารักษ์ “หลวงปู่ช่วยคนครอบครัวเดียวได้ มันคุ้มกับเงินที่ลงทุนเป็นแสนๆมันคุ้มมาก เพราะชีวิตคนความสุขของคน อยากจะให้คนมีสันติ อยู่กันอย่างสงบสุข จุดไหนที่พอทำได้ท่านจะเข้าไปทำ ชุมชนเรานะ ถ้าไม่มีเหล้ามันก็คงจะพูดจากรู้เรื่อง เหล้ามันเป็นตัวเหตุจริง ๆ นะ ท่านจึงตั้งความหวังไว้ว่าจะทำให้ชุมชนนี้เป็นชุมชนปลอดเหล้าจริง ๆ”
บรรยาย	นอกจากนี้ นายแทนคุณ จิตต์อิสระ นักจัดรายการวิทยุและพิธีกรรายการโทรทัศน์เชื่อมั่นว่าการงดเหล้าเข้าพรรษาจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี และควรมีมาตรการแก้ปัญหาได้อย่างจริงจัง
เทคนิค	เสียงสัมภาษณ์นายแทนคุณ จิตต์อิสระ “โดยเฉพาะกฎหมายของเรา ถ้าเป็นไปได้ควร

	ห้ามเด็กและเยาวชนดื่มเหล้าจนถึง ๒๕ ปี เพราะเด็ก ๆ วัยรุ่น คนรุ่นใหม่ ๆ ไม่ควรเกี่ยวข้องกับเหล้าเลยไม่ว่าทางใด เพราะพระพุทธเจ้าเห็นว่าเหล้าทำให้คนไม่มีสติ ไม่ว่าทำอะไรจะเสียหายมากกว่าได้รับผลประโยชน์”
บรรยาย	พระราชธรรมนิเทศ หรือพระพยอม กัลยาโณ เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว หนึ่งในพระผู้สนับสนุนโครงการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาเชื่อว่า หากจะทำให้สังคมไทยปราศจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเป็นเรื่องยาก โครงการนี้จึงถือเป็นบันไดขั้นแรกของการเลิกเหล้า
เทคนิค	เสียงพระพยอม กัลยาโณ “ควรจะงดเก้าเดือน สิบเดือน สิบสองเดือน ดีกว่าไปงดแค่สามเดือนนี้ แต่ว่าทำไม่ได้เลย ก็ขอให้ได้แค่สามเดือน ถ้าทำได้ตลอดทั้งชาติทั้งชีวิตก็แน่นอนก็กลายเป็นคนที่เรียก มัททินิน มัททินโน เป็นคนสร้างเมฆอยู่ตลอด เมฆไม่สร้างมันดีตรงไหน ให้มันมีวันสร้างเมฆชะบ่าง มันจะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตที่แท้จริงต่อไป”
บรรยาย	เสียงหัวเราะและรอยยิ้มได้กลับคืนสู่หมู่บ้านไทรทอง แทนที่เสียงทะเลาะเบาะแว้งและกำลังจะขยายวงกว้างสู่สังคม หากมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง และอาศัยความร่วมมือของคนในสังคมทุกภาคส่วน รวมไปถึงศาสนาที่น่าเอาหลักธรรมคำสอนมาใช้กระตุ้นจิตสำนึกของนักดื่มน้ำเมาหรือผู้ที่คิดจะรลอง ให้หันหลังให้กับสุราอย่างถาวร เช่นเดียวกับหมู่บ้านไทรทอง หมู่บ้านปลอดเหล้าตลอดชีวิต
เทคนิค	เสียงบรรยายภาคของหมู่บ้าน

๑. จุดเด่น

๑.๑ สามารถหาผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงมานำเสนอ คนแรกที่เลิกเหล้าได้สำเร็จ เมื่อพระเจ้าของโครงการมรณภาพก็นำลูกศิษย์มาให้สัมภาษณ์ได้ รวมทั้งผู้กลับเนื้อกลับตัวที่ระดมกำลังเพื่อนฝูงให้เข้าร่วมโครงการ

๑.๒ เนื้อเรื่องน่าสนใจ

๒. จุดที่ควรปรับปรุง

๒.๑ ควรมีการอธิบายที่ไปที่มาตั้งแต่ต้นเสียก่อน เช่น เลิกเหล้าได้รางวัลเป็นโคกระบือ แล้วอย่างไร

๒.๒ ควรให้ความสำคัญต่อคุณภาพเสียงทั้งที่เป็นบรรยายภาค เสียงสัมภาษณ์ เสียงประกอบ และระดับเสียงที่บันทึกของแต่ละช่วงตอน

๒.๓ สิ่งที่ขาดไปคนในครอบครัวของผู้เลิกสุรา อาทิ ภริยา และลูก ทุกคนพูดเหมือนกันคือลูกเมีย การได้ลูกเมียมาให้สัมภาษณ์ยังดีกว่าได้พระพยอมมามาพูด เพราะใกล้ชิดกว่า มีพลังมากกว่า

๒.๔ เวลาเชื่อมเข้าบทสัมภาษณ์ (clip) ควรนำประเด็นให้ผู้ฟังตามเรื่อง

๒.๕ เสียงบรรยายที่บันทึกผิดแล้วข้าม น่าจะมีความละเอียดในการดูเนื้อหาและการตัดต่อทางเทคนิคให้มากกว่านี้

๒.๖ สุราไม่ได้มีแค่มิติทางศีลธรรมหรือคุณธรรมของสังคม ยังมีมิติทางเศรษฐกิจ ซึ่งเรื่องนี้ไม่ได้นำเสนอ กลายเป็นการให้น้ำหนักในแนวเดียวกันกับที่สังคมเป็นอยู่ จึงอยู่ในกรอบเดิม ๆ

‘เด็กชายพวงมาลัย’ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สารคดีเชิงข่าวรางวัลชมเชย

สัมภาษณ์	พวงมาลัยใหม่ค่ะ พวงละสิบบาท สามพวงยี่สิบบาทค่ะ
บรรยาย (๒๐ วินาที)	สี่แยกไฟแดงกับเด็กชายพวงมาลัย ดูจะกลายเป็นสัญลักษณ์ของคนกรุงเทพฯ ไปเสียแล้ว จนกลายเป็นภาพที่ชินตาของผู้ใช้รถใช้ถนนด้วยภาพที่น่าสงสารของเด็กที่เดินเร่ขายพวงมาลัยเหล่านี้ จึงทำให้เกิดความหดหู่แก่ผู้ที่ผ่านมาบนท้องถนน
เสียงดนตรี	
บรรยาย (๒๐ วินาที)	มีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นตัวผลักดันให้เด็ก ๆ เหล่านี้ไม่มีทางเลือกมากนัก และที่สำคัญที่สุดคงหนีไม่พ้น ‘ความยากจน’ นี่เป็นเสียงสะท้อนเสียงหนึ่งของเด็กชายพวงมาลัย ย่านตึกชัย
สัมภาษณ์	(ถามเด็กชายพวงมาลัย: ทุก ๆ วันหนูดำเนินชีวิตประจำวันอย่างไร อาชีพนี้มีความสำคัญอย่างไรต่อชีวิตของพวกหนู) “ขายตั้งแต่เจ็ดโมงเช้า ยันห้าโมงเย็น จนกว่ามันจะหมด หมดเมื่อไหร่ก็กลับบ้านเมื่อนั้น ไม่รู้จะไปทำอาชีพอะไร เพราะส่วนมากเด็กชายพวงมาลัยจะไม่ค่อยมีวุฒิการศึกษาค่ะ”
บรรยาย (๓๐ วินาที)	ประชาชนหลายคนมักจะซื้อพวงมาลัยจากเด็กเหล่านี้เพียงเพราะความสงสาร หรือบางคนซื้อเพราะตัดความรำคาญ พวกเขาจะต้องรับสภาพกับการโดนดูถูกและมองว่าเป็นเพียงบุคคลที่ไร้ค่าของสังคมมากน้อยแค่ไหน แต่สิ่งที่ทำให้พวกเขายังยืนอยู่ได้ก็คืออาชีพขายพวงมาลัยนั่นเอง แต่คนที่ผ่านไปมาในละแวกนั้น
สัมภาษณ์	(ถามคนทั่วไปบนท้องถนน: คนในสังคมมองและปฏิบัติอย่างไรต่อเด็กชายพวงมาลัยเหล่านี้) “รู้สึกเขาไม่น่าต้องมาทำแบบนี้ น่าจะไปเรียนหนังสือ ดีกว่าที่จะมาขายพวงมาลัย”
บรรยาย (๑๕ วินาที)	ในคำคืนของความวุ่นวาย ผู้คนเร่งรีบ และบางคนอาจกำลังหลับไหล แต่ยังมีอีกหลายชีวิตอยู่ท่ามกลางถนน แวดตาที่หมองเศร้ารอความหวังว่า วันนี้จะมีชีวิตต่อไปอย่างไร และวันนี้จะมีอะไรตกถึงท้องพวกเขาบ้างหรือเปล่า
สัมภาษณ์	(ถามเด็กชายพวงมาลัย: หนูได้เงินใช้จ่ายวันละกี่บาท/เอาเงินที่ได้มาใช้ทำ

	อะไรบ้าง) “อย่างวันนี้ก็ประมาณห้าร้อยถึงหกร้อยบาท ก็ส่งทุนไปแล้ว ส่งทุนไปต่างหาก แล้วแต่ที่เราจะลด วันหนึ่งถ้าขายร้อยกว่าบาท เราได้กำไรพวงละห้าบาท ถ้าเราลดก็เหลือสองร้อยถึงสามร้อยบาท แล้วแต่ว่าวันไหนเราจะลดมากลดน้อย
บรรยาย (๓๕ วินาที)	เศษเงินที่ใครหลาย ๆ คนโยนให้แบบเสียไม่ได้ หรือเพราะตัดความรำคาญ อาจเป็นเงินจำนวนเล็กน้อยของคนเหล่านั้น แต่สำหรับเด็ก ๆ เหล่านี้ เงินทุกบาททุกสตางค์ที่พวกเขาหามาได้นั้น ต้องแลกด้วยหยาดเหงื่อและความทุกข์ทรมานเพียงเพื่อรายได้พอประทังชีวิตตนเองและครอบครัวไปวัน ๆ ‘เงิน’ จึงเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่และสำคัญมากกับชีวิตพวกเขา
เสียงดนตรี	
บรรยาย (๓๕ วินาที)	รอยยิ้ม เสียงหัวเราะ และครอบครัวที่ดี เป็นสิ่งที่เด็ก ๆ เหล่านี้ไม่เคยได้สัมผัส พวกเขาถูกปลูกฝังอยู่เสมอว่า ต้องทำงานเพื่อให้ได้เงินมาเลี้ยงตนเองและครอบครัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกเหนือจากการดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอดแล้ว ความปลอดภัยในชีวิตก็ยังเป็นสิ่งสำคัญ ๆ เหล่านี้ต้องการเช่นกัน ทุก ๆ วันชีวิตของพวกเขาเหมือนแควนอยู่บนเส้นด้ายบาง ๆ ที่ไม่สามารถรู้ได้ว่าอุบัติเหตุจะเกิดขึ้นกับพวกเขาเมื่อไหร่ และหนทางบนถนนชีวิตสายนี้จะดำเนินไปอีกนานแค่ไหน พันตำรวจตรี สิทธิชัย สวนสันต์ สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล สน.พญาไท ให้ความเห็นว่า
สัมภาษณ์	(ถามตำรวจ: ตำรวจมีมาตรการ หรือวิธีการช่วยเหลือเด็กชายพวงมาลัยอย่างไร เวลาที่เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน) “การขายพวงมาลัยตามท้องถนน ถือว่าผิด พ.ร.บ. จราจร เราต้องกวดขันจับกุม แต่เมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นมา เราก็ได้ช่วยเหลือ เป็นการช่วยเหลือตามปกติทั่วไป แต่มาตรการช่วยเหลืออย่างอื่นคงจะไม่มี”
บรรยาย (๓๐ วินาที)	การขายพวงมาลัยบนท้องถนนเป็นการลงทุนด้านตัวเงินที่ต่ำ รวมถึงลงทุนด้านเวลา และอาจเรียกว่าเป็นการลงทุนด้วยชีวิตของพวกเขาก็ได้ เพราะเด็กเหล่านี้ต้องขาดโอกาสในการศึกษา หรือทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำ จนบางคนต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน พวกเขาจึงต้องตกอยู่ในสภาพความยากจน อาชีพขายพวงมาลัยจึงเป็นประตูที่ปิดตายของพวกเขาไปเสียแล้ว
สัมภาษณ์	(ถาม เด็กชายพวงมาลัย: หนูอยากเรียนต่อสูง ๆ มั้ย) “ถ้ามีโอกาสก็อยากเรียน เพราะตอนนี้มีภาระในครอบครัวก็เลยเรียนต่อไม่ได้”
บรรยาย (๓๕ วินาที)	เพราะการดำเนินชีวิตที่แสนยากลำบาก เงินก็หายากมากขึ้นทุกที เป็นคำพูดเล็ก ๆ ที่ถูกถ่ายทอดมาจากเสียง ๆ หนึ่งที่ดูจะบางเบาขึ้นเรื่อย ๆ พวกเขาต้องการเพียงให้สังคมได้รับรู้ว่ายังมีเยาวชนจำนวนหนึ่งที่รอคอยความช่วยเหลือจาก

	สังคมรอบข้าง ที่พอจะหยิบยื่นให้กับพวกเขาบ้าง ดูจะเป็นความหวังเดียวที่จะทำให้พวกเขาหลุดพ้นจากถนนชีวิตสายนี้ การศึกษาจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยพวกเขาได้ แม้ว่าจะดูริบหรี่บนหนทางที่ต้องดำเนินต่อไป แต่พวกเขาก็ยังคงหวังว่าสักวันหนึ่งจะมีโอกาสและชีวิตใหม่ที่หยิบยื่นให้กับพวกเขา คุณสุรินทร์ โพธิ์ทอง นักสังคมสงเคราะห์ สมาคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ให้ความเห็นว่า
สัมภาษณ์	(ถามนักสังคมสงเคราะห์: นักสังคมสงเคราะห์มีวิธีป้องกันการเพิ่มจำนวนเด็กขายพวงมาลัยตามสี่แยกไฟแดงต่าง ๆ อย่างไร และแก้ไขปัญหาคะเด็กขายพวงมาลัยที่เร่ร่อนบนท้องถนนด้วยวิธีใด) “สมาคมสงเคราะห์ได้ให้การช่วยเหลือโดยที่ให้เข้าสถานสงเคราะห์เพื่อจำได้ศึกษาเล่าเรียน แต่ในขณะที่เดียวกันสมาคมสงเคราะห์ก็ได้ช่วยในส่วนของเงินสงเคราะห์ครอบครัว”
บรรยาย (๓๐ วินาที)	ปัญหาความยากจนเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เด็ก ๆ เหล่านี้ต้องยอมรับกับชะตากรรมของตนเองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งยังมีปัญหาเรื่องความปลอดภัยบนท้องถนนที่ผู้ปกครองเป็นต้นเหตุโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก ข้าแล้วข้าเล่าที่เด็ก ๆ เหล่านี้ถูกสังเวชชีวิตบนท้องถนน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ก็ไม่เคยได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง

๑. จุดเด่น

๑.๑ เข้าใจเลือกเรื่องมานำเสนอ

๒. จุดที่ควรปรับปรุง

๒.๑ บทบรรยายมากเกินไป

๒.๒ เก็บบรรยายภาคไม่ดี ทั้ง ๆ ที่เป็นฉากสำคัญ

๒.๓ Vox pop เก็บมาเสียงเดียว ไม่ถือว่าเป็น vox pop อาจเป็นความไม่เข้าใจ

๒.๔ เพลงประกอบไม่เข้ากับเรื่อง โดยเฉพาะจังหวะ

๒.๕ เสียงของสภาสังคมสงเคราะห์ไม่ชัดเจน

๒.๖ ข้อมูลของเด็กที่ว่ามีการะ แต่ไม่ได้บอกว่าจะต้องรับผิดชอบครอบครัวอย่างไร จึงต้องมาวนเวียนขายพวงมาลัย การตีแผ่ข้อมูล ไม่ได้บอกว่าจะให้สังคมทำอะไร นำหนักจึงไม่มากพอ

๒.๗ การตัดต่อเหมือนเสียงเด็กที่ไปเก็บมาคนเดียว แล้วแยกใช้สองครั้ง ไม่ได้เชื่อมโยงให้เห็นช่วงสุดท้ายว่าจำเป็นอย่างไร

‘สุนัขกับตลาด: วิถีชีวิตชุมชนเมือง’ มหาวิทยาลัยรังสิต

สารคดีเชิงข่าวเข้รอบสุดท้าย

เสียงประกอบ	เสียงสุนัข+บรรยากาศภายในตลาด (๑๐ วินาที)
เสียงบรรยาย	เสียงพ่อค้า แม่ค้า คนที่มาจับจ่ายใช้สอย และสุนัข กลายเป็นส่วนหนึ่งของตลาดในชุมชนเมืองปัจจุบัน ทั้งวัยรุ่น คนขายของ และครอบครัวที่รักสุนัข มักนิยมนำสัตว์เลี้ยงของตนมาเดินซื้ออาหารด้วย
Vox pop	เพราะว่าอยู่แถวนี้ก็เลยเอามา มันน่ารักแล้วก็ตัวเล็ก ๆ เอง เอามันมาคงไม่เป็นไรหรอกมังคะ
เสียงบรรยาย	แต่พฤติกรรมของคนรักสุนัขเหล่านี้ ถูกมองจากคนเดินตลาดทั่วไปว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากตลาดไม่ใช่สถานที่ที่เลี้ยงสุนัข
Vox pop	คนที่ ๑: “สกรปรก ไม่น่าจะเอาสุนัขมาเลย เพราะว่าที่อย่างนั้นมันเป็นที่ค้าว่า สาธารณะ ไม่ใช่คำว่าส่วนตัว แต่คนเรามากจะไม่มีความรับผิดชอบ ในการทำอะไรก็มักจะเอาแต่ตัวเอง” (๑๒ วินาที) คนที่ ๒: “น่าจะเอาไว้ที่บ้านนะ ไม่ควรที่จะเอามา บางที่เขาเอ้อมเขาอ้อม เขาไม่รู้ว่ามันไปอยู่ในอาหารแล้ว รวงไม่รวงมันดูลักษณะไม่งามแล้ว” (๙ วินาที)
เสียงบรรยาย	ส่วนพ่อค้า แม่ค้า ทั่วไป ก็เห็นผลกระทบจากการนำสุนัขมาเดินตลาด โดยกล่าวว่า สัตว์เลี้ยงจะนำเชื้อโรคมาสู่อาหาร
Vox pop	คนที่ ๑: “ลูกค้าที่อ้อมสุนัขเข้ามาในตลาดเนี่ยนะ แม่ค้าไม่ชอบเพราะชนปลิวเข้าอาหารด้วย แล้วก็ดูไม่ดีด้วย หมาจรจัดก็เยอะอยู่แล้ว ไม่ควรที่จะนำมาด้วย” (๑๒ วินาที) คนที่ ๒: “ไม่เห็นด้วยตรงที่ว่า เขาผู้ซื้อหาจับจ่ายกับข้าวแล้วอ้อมหมามา มันเป็นสัตว์บางครั้ง พวกขนหรือว่าน้ำมูกน้ำลายเนี่ย มันจะกระเด็นใส่ของ ที่ต้องบริโภคเข้าไปอะ” (๒๒ วินาที)
เสียงบรรยาย	ขณะเดียวกัน มุมคิดของคนรักสุนัข เช่น คุณสิทธิชัย อิมที่สุด พนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง กลับมองว่า การนำสุนัขมาจ่ายตลาด ไม่น่าสร้างปัญหาให้กับใคร
เสียงสัมภาษณ์	เราคงไม่เห็นหรอกว่าขนหมามันจะร่วงลงไปแค่ไหนอะไรยังไง เพราะส่วนมากคนที่เอามาตลาดมักจะเป็นตัวเล็ก ๆ คงไม่มีใครเอาบูลดีอกซ์หรือหมาตัวใหญ่ ๆ เข้ามาหรอก แล้วส่วนมากเราอ้อมมาแล้วจะเก็บกับตัวมากกว่าคงไม่ปล่อยให้มันสลัดขนอะไรมั่วซั่ว (๒๐ วินาที)
เสียงบรรยาย	นายสัตวแพทย์เมธา ทรศนการกุล สัตว์แพทย์ประจำ โรงพยาบาลสัตว์อรรถพงศ์ ได้ให้ความรู้ว่า อาหารที่ปนเปื้อนขนสุนัข อาจส่งผลกระทบต่ออาการเกิดโรคทางเดินอาหาร
เสียงสัมภาษณ์	ในขนสุนัขหรือตัวสุนัขเนี่ยจะมีโอกาสปนเปื้อนพวกแบคทีเรียหรือไวรัสหรือ

	ฝุ่นละอองต่าง ๆ ที่อยู่ในตัวของสุนัขได้ครับ ซึ่งเมื่อขนสุนัขหรือฝุ่นละอองลงไปโดนกับอาหารเราไปบริโภคอาหารนั้นต่อ ก็จะทำให้เกิดอาการท้องเสียหรืออาหารเป็นพิษได้ครับ (๒๑ วินาที)
เสียงบรรยาย	คุณเสถียร ทรัพย์มหาศาล ผู้ดูแลตลาดนัดเมืองเอกพลาซ่า ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดระเบียบตลาดนัดเล็ก ๆ มองปัญหานี้ว่า เป็นเรื่องส่วนบุคคลแก้ไขได้ว่า
เสียงสัมภาษณ์	ผู้ที่มาใช้ตลาดเราไม่สามารถที่จะควบคุมได้ เราก็เคยคุยกันเหมือนกันแต่ไม่เคยออกเป็นระเบียบ ไม่รู้จะห้ามยังไง คนที่เขาอุ้มมาเขาก็อ้างว่า อยากจะทำอะไรก็ได้ตามอิสระ (๑๕ วินาที)
เสียงบรรยาย	ในทางตรงกันข้าม คุณสุดาลักษณ์ พัตตเทพินทร์ กรรมการผู้จัดการศูนย์การค้าตลาดรังสิต กลับเห็นว่า ทางแก้ปัญหาอยู่ที่จิตสำนึกของเจ้าของสัตว์เลี้ยง และเจ้าของตลาด
เสียงสัมภาษณ์	เราเป็นตลาดเปิด ค่อนข้างยากนิดหนึ่งอย่างห้างสรรพสินค้า เขาควบคุมได้ ถ้าเราไปบอกโหย้ไม่ได้ ไม่ได้ เขาก็ไม่มาตลาดเรา เราก็เสียหายคงจะทำอะไรไม่ได้ จะทำอย่างไรให้เขาหนึ่งไม่เอาสุนัขมาแต่เขายังอยากมาซื้อของตลาดเรา ก็คงต้องเป็นหน้าที่ เพราะเราเป็นธุรกิจ จิตสำนึกตรงนี้เป็นสิ่งสำคัญ ที่นี้เรากำลังทำป้ายเรื่องสุนัขประจวบเหมาะพอดี แล้วที่นี้ตลาดใหญ่เขาทำกันแล้วนะคะ ป้ายก็เป็นป้าย บางที่เขาเอามาแล้ว คราวต่อไปเขาคงไม่เอามา (๓๖ วินาที)
เสียงบรรยาย	ปัญหาอาหารปนเปื้อนขนสุนัข เป็นสิ่งที่หลายคนยังละเลยไม่เอาใจใส่ ด้วยคาดไม่ถึง ถึงผลกระทบต่อสุขอนามัยที่ตามมา จึงเป็นหน้าที่ร่วมกันของคนดูแลจัดระเบียบในตลาด และจิตสำนึกของเจ้าของสัตว์ ที่ควรเพิ่มความระมัดระวังในการนำสัตว์มีขนเหล่านี้ไปจ่ายตลาด
เสียงประกอบ	เสียงสุนัขเห่า

๑. จุดเด่น

๑.๑ มีความพยายามในการนำเสนอความเห็นที่หลากหลาย

๒. จุดที่ควรปรับปรุง

๒.๑ โจทย์ด่วนสรุปไปหน่อย เมื่อไม่มีกฎเกณฑ์ จะว่าคนที่นำสุนัขมาตลาด ผิดได้อย่างไร เป็นเพียงความรู้สึก การใช้ความรู้สึกมาตัดสิน ถือว่าไม่มีน้ำหนักเพียงพอ ผู้นำสุนัขมาอาจมีสำนักอย่างอื่นก็ได้

๒.๒ แม้มี่เสียงให้สัมภาษณ์หลากหลาย แต่ไม่ได้เชื่อมโยงให้เห็นภาพใหญ่ การนำสุนัขมาตลาดเป็นเรื่องเล็ก ๆ ที่สะท้อนภาพใหญ่ได้อย่างไร ผู้ทำรายการจึงสรุปเองทั้งเรื่อง

๒.๓ การผสมเสียงไม่นุ่มนวล เสียงบรรยากาศในตลาดเป็นหัวใจของเรื่อง แต่ขาดเสน่ห์ ไม่ชัดเจน ไม่รู้สึกเป็นพิเศษ

๒.๔ เมื่อโจทย์ที่ตั้งสรุปไม่ตรงกัน แต่ละชั้นที่ว่าดีจึงไม่สามารถประกอบกันให้เนียนนุ่มน่าสนใจ

‘ประตูประบายน้ำ ทางแก้ที่ไม่มีทางออก’ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สารคดีเชิงข่าวเข้ารอบสุดท้าย

เทคนิค	Sound Effect น้ำท่วม
ผู้ประกาศ	เหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดใกล้เคียงเมื่อสี่ปีที่แล้ว ยังคงหลอกหลอนความรู้สึกของประชาชนที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงในครั้งนั้น เพราะจนถึงปัจจุบันนี้ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ยังไม่สามารถดำเนินการตามมาตรการป้องกันที่กำหนดไว้ได้ เพราะยังมีความขัดแย้งกับชาวบ้านในพื้นที่อยู่
เทคนิค	เสียงสัมภาษณ์ “ผมว่าถ้าสร้างประตูประบายน้ำนี้ก็น่าจะสร้างได้ครับ แต่คิดว่าไม่มีความจำเป็นจะต้องไปรื้อฝายโบราณ ฝายอันของชาวบ้านของเราออกไปครับ” “ก็เห็นด้วยที่จะรื้อฝาย เพราะว่า เมื่อก่อนนี้ฝายนี้เขาใช้สำหรับเก็บน้ำไว้ แล้วก็ใช้ในเรื่องสวนไร่นาแถว ๆ นั้นนะคะ แต่ตอนนี้แกว่นั้นมันสวนมันแทบจะไม่มีแล้ว ส่วนมากจะเป็นหมู่บ้านจัดสรร ทำให้เมื่อมีฝายแล้ว แล้วน้ำมันจะล้นเข้าเอ่อท่วม”
ผู้ประกาศ	ทางด้านหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบ นายสุเทพ น้อยไพโรจน์ ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ ๑ ได้ชี้แจงถึงเรื่องนี้ว่า
เทคนิค	เสียงสัมภาษณ์ “การที่จะก่อสร้างประตูประบายน้ำในลำน้ำปิงนะครับ ทำฝายทำวังตาลนะครับ ซึ่งจะช่วยระบายน้ำที่จะผ่านตัวเมืองเชียงใหม่ได้นะครับ อันนี้ก็ยังคงฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่นะครับ ผมคิดว่าในส่วนของฝายทำวังตาลเนี่ย คงไม่น่ามีปัญหาอะไร เพราะจะอยู่ใกล้กับประตูประบายน้ำในลำน้ำปิงเป็นจุดแรกเลย และฝายทำศาลานะครับ หรือฝายพญาคำเหล่านั้น คือถ้าประชาชนที่ใช้น้ำทั้ง ๒ ฝายนี้ไม่มั่นใจนะครับ เรายืนยันได้เลย กรมชลประทานยืนยันได้เลยว่า เราไม่รื้อฝาย ๒ ตัวนี้ก่อนแน่นอน จนกว่าประชาชนที่ใช้ประโยชน์ทั้ง ๒ ฝาย มีความมั่นใจในสิ่งก่อสร้างที่กรมชลประทานจะสร้างให้จริง ๆ”
ผู้ประกาศ	ขณะที่เสียงของชาวบ้านอย่างคุณสมบุรณ์ บุญชู รองประธานฝายพญาคำ มองว่าการสร้างประตูประบายน้ำ คือผลกระทบครั้งใหญ่ของวิถีชีวิตในชุมชน
เทคนิค	เสียงสัมภาษณ์

	<p>“ถ้ารัฐเข้ามาดูแลเรื่องของน้ำเนี่ย เราก็สามารถที่จะได้แบ่งน้ำกันได้ คือว่าแบ่งน้ำจะต้องแบ่งเป็นรอบเวร ถ้าตามภูมิปัญญาชาวบ้านเนี่ย จะใช้น้ำได้ตลอดวันตลอดคืน ทุกชุมชนทุกเกษตรกร ที่เราไม่เห็นด้วยเรื่องประตูน้ำเนี่ย เพราะว่ามันมีการขัดแย้งกันได้น้ำ ตั้งแต่ฝายแม่ปิงเก่าจนถึงฝายบางป่าน ก็จะได้มีการแตกแยกกันจะต้องมาแย่งน้ำกัน และที่ฝายวังตาลนั้นจะมีวัดร้าง วัดป่าต้นนั้นจะอยู่กลางน้ำปิงนี่ก็เป็นโบราณสถาน มีแดนประหารอยู่ที่นั่น ฝายหนองผึ้งก็มีวังฝังเอก ที่ชาวบ้านหวงภูมิปัญญาของเขา เขาสร้างแล้วสร้างประตูน้ำ สร้างฝายเรียบร้อยแล้ว เขาถึงมีการเซ็นไหว้ ว่าถ้ารื้อฝายจะมีความเดือนร้อน มีความแตกแยก ความเดือดร้อนก็จะเยอะขึ้น”</p>
ผู้ประกาศ	<p>ในส่วนของนักวิชาการ จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์ชัชวาลย์ ทักษะอุดม ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบน้ำและชลประทาน ได้ให้ความเห็นว่า</p>
เทคนิค	<p>เสียงสัมภาษณ์</p> <p>“การสร้างประตูระบายน้ำ ถ้าหากว่าเรามองในภาพรวมเนี่ย ก็คือว่า ผมว่าการสร้างประตูระบายน้ำนี่ก็เป็นทางเลือกอันหนึ่งที่ผมว่า ผมเห็นด้วยนะครับว่ามันก็น่าจะสร้างขึ้นมาได้ ไอ้ตัวที่มีปัญหาหนักก็คือฝายท่าวังตาลนะ ถ้าหากว่ามีการที่จะสร้างประตูน้ำได้ที่ท่าวังตาล อีก ๒ ฝาย ผมก็ว่าไม่เห็นจำเป็นที่จะต้องรื้อก็ได้”</p>
ผู้ประกาศ	<p>แม้ว่าส่วนใหญ่ หน่วยงานของรัฐจะเป็นผู้รับผิดชอบในการแก้ปัญหาต่างๆ แต่การเข้าไปมีส่วนร่วมของชุมชนก็เป็นสิ่งที่สำคัญ ศาสตราจารย์เฉลิมพล แซมเพชร ผู้ประสานงานกลุ่มภาคีคนรักเชียงใหม่กล่าวว่า</p>
เทคนิค	<p>เสียงสัมภาษณ์</p> <p>“ทุกวันที่ผ่านมา ชาวบ้านเขาทำอยู่แล้วทั้ง ๓ ฝาย เขาเอาน้ำเข้าพื้นที่ไร่นาอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว ก็มีจัดการบริหารจัดการดูแลของเขาอยู่แล้ว โดยรัฐนี้ไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่แล้ว ถือว่าเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีการจัดการน้ำบริหารดีที่สุดในประเทศไทย ตั้งแต่โบราณมาแล้ว คือถ้าโดยรัฐธรรมนูญฉบับปี ๕๐ นั้นเนี่ย แนนอนว่าทุกโครงการที่ดำเนินการที่มีผลกระทบเนี่ย ก็ต้องมีการศึกษากระทบถึงสิ่งแวดล้อม แล้วก็มีการให้ประชาชนชาวบ้านเนี่ย ได้มีส่วนร่วม นั่นคือมีการทำประชาพิจารณ์อย่างถูกเป็นขั้นเป็นตอน”</p>
ผู้ประกาศ	<p>นโยบายของรัฐ หรือโครงการก่อสร้างต่างๆคงจะไม่ใช่ทางออกสุดท้ายของการแก้ไขปัญหา เช่น พงันกัน หรือประตูระบายน้ำ ก็คงไม่ใช่คำตอบสุดท้ายเช่นกัน การบริหารจัดการด้วยวิถีคิดและภูมิปัญญาของชาวบ้านในพื้นที่ น่าจะเป็นอีกคำตอบหนึ่งของการแก้ไขปัญหา ที่เสียงชาวบ้านจะเข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ปัญหาต่างๆได้รับการแก้ไขร่วมกันอย่างถูกวิธี และยั่งยืน</p>
เทคนิค	<p>แทรกเสียงเพลง ‘แม่น้ำ’ – คาราวาน แล้ว Fade Out</p>

๑. จุดเด่น

๑.๑ เสนอข้อมูลได้รอบด้าน

๑.๒ เพลงประกอบช่วยให้เรื่องน่าติดตามมากขึ้น

๒. จุดที่ควรปรับปรุง

๒.๑ เสียงให้สัมภาษณ์ภาษาถิ่นเข้าใจยาก เรื่องที่เป็นข้อมูลพื้นฐานไม่ควรปล่อยให้ผู้สัมภาษณ์อธิบาย ผู้ดำเนินรายการควรบรรยายสรุปแทนแหล่งข่าว

๒.๒ ฟังแล้วงงตั้งแต่ต้น ไม่มีบริบท ไม่รู้ว่าผลกระทบเกิดกับใคร ไม่ได้บอกทางให้ผู้ฟัง สิ่งที่น่าเสนอต่อไปจึงอ่อนด้อย

๒.๔ การให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมหรือจุดประกาย ไม่มี จึงไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของงานชิ้นนี้

๒.๕ ส่วนสรุปว่าวิธีการของชาวบ้านดีที่สุดในวิธีนี้ไม่มีน้ำหนักเลย วิธีการของชาวบ้านอาจดีก็ได้ แต่ไม่แสดงให้เห็น

‘ภัยของเสื้อผ้ามือสอง’ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สารคดีเชิงข่าวเข้ารอบสุดท้าย

เทคนิค	(Intro ๑ ด้วยเสียงคนที่ฮิตใส่เสื้อผ้ามือสองพูด) เช่น “เพราะว่า มันมีราคาถูกดีและประหยัดด้วย อีกอย่างตอนนี้ของอะไรมันก็แพงขึ้น แล้วเสื้อผ้ามือสอง มันก็ไม่ได้ต่างอะไรกับเสื้อผ้ามือหนึ่งเท่าไรเลย...”
ผู้ประกาศ	ด้วยวิกฤตการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อราคาสินค้า ทำให้ราคาสินค้าต่าง ๆ ปรับตัวสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสินค้าอุปโภค หรือ บริโภคหลายคนจึงหันมาให้ความสนใจในเรื่องของการจับจ่ายใช้สอยที่ต้องมีความรัดกุมมากขึ้น เสื้อผ้าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ และเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้คนจำนวนมากไม่น้อยที่หันมานิยม ใส่เสื้อผ้ามือสอง ที่มีราคาถูกลง และทันสมัย
ผู้ใช้เสื้อผ้ามือสอง	(ความเห็น เสียงสัมภาษณ์จากคนที่ใช้ ๒ คน) คนที่ ๑: “ก็เพราะว่ามันถูกดีคะ และก็หาซื้อได้ง่ายด้วย เพราะว่าดู ๆ ไปแล้ว เสื้อมือสองก็ไม่ได้ต่างอะไรกับเสื้อผ้ามือหนึ่ง แถมยังซื้อได้ราคาถูกด้วย” คนที่ ๒: “มันไม่ซ้ำใครดีคะ เสื้อผ้าบางอย่างก็มีแค่ชิ้นเดียว ไม่ต้องกลัวใส่ไปจะเจอใครใส่ซ้ำด้วย ไม่ตก trend อีกต่างหาก ที่สำคัญก็ราคาถูกด้วย”
ผู้ประกาศ	เสื้อผ้ามือสองบางชิ้นเป็นสินค้ามีหยื่อ คุณภาพดี แต่ราคาถูก ทำให้เป็นที่ต้องการของผู้ซื้อ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ติดมากับผ้า และที่สำคัญไม่มีใครทราบแหล่งที่มาของเสื้อผ้า ประกอบกับในขณะขนส่งเสื้อผ้าถูกอัดแน่นมาในกระสอบ อาจมีความชื้น เชื้อรา และเชื้อโรคอันตรายที่ไม่คาดคิด

	ปะปนอยู่ และเพื่อเป็นการไม่ประมาท จึงควรนำเสื้อผ้ามือสองมาทำความสะอาดก่อนใช้เพื่อสุขภาพอนามัย ...
ผู้ใช้เสื้อผ้ามือสอง	(บอกวิธีทำความสะอาดเสื้อผ้ามือสอง) “ควรทำความสะอาดก่อน เช่น นำไปต้มซัก ๒ รอบ เพื่อฆ่าเชื้อแบคทีเรียค่ะ หรือ นำไปซักหลายๆ รอบ เพื่อกำจัดสิ่งสกปรกค่ะ...”
ผู้ประกาศ	เหตุผลหลักที่คนส่วนใหญ่นิยมใส่เสื้อผ้ามือสอง เพราะด้วยราคา และสามารถตามทันกระแสแฟชั่นได้ไม่แพ้กับเสื้อผ้ามือหนึ่ง หลายคนมองว่าเสื้อผ้าที่ใส่สามารถบ่งบอกถึงความเป็นตัวของตัวเองได้อย่างชัดเจน แต่จะมีคนที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของภัยที่จะตามมา....
ผู้ใช้เสื้อผ้ามือสองที่ประสบปัญหา	(เสียงสัมภาษณ์จากผู้ไปแล้วเป็นเกลื่อน ๒ คน) คนที่ ๑ “ส่วนมากซื้อมาแล้วก็จะใส่เลยคะ เพราะว่าดูแล้วไม่ได้สกปรกอะไร อีกรายหนึ่งที่ร้านค้าน่าจะทำความสะอาดมาแล้ว แต่ว่าพอเกิดโรคผิวหนังก็ทำให้ต้องระมัดระวังมากขึ้น เพราะเป็นแล้วรู้สึกทรมานมันคันมากเลยคะ” คนที่ ๒ “ตอนแรกซื้อมาก็ซักน้ำเปล่าอย่างเดียว กลัวเสื้อผ้าจะเสียรูป ก็ไม่คิดว่าจะเกิดโรคผิวหนังกับเสื้อผ้ามือสองที่ไปซื้อมาคะ”
ผู้ประกาศ	เชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา ที่ติดมากับเสื้อผ้าอันเป็นสาเหตุของโรคผิวหนัง โรคกลากเกลื้อน อันตรายที่แฝงมากับเสื้อผ้ามือสอง ที่หลายคนอาจมองข้ามไป ด้วยเหตุนี้นายแพทย์ธนต์ ลีตระกูล แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านผิวหนังมีวิธีมาแนะนำการป้องกันภัยที่แฝงมากับเสื้อผ้ามือสอง เหล่านี้
แพทย์เชี่ยวชาญ (แพทย์ผิวหนัง)	ถ้าหากไม่จำเป็นหมอมิแนะนำให้ซื้อเสื้อผ้ามือสอง ควรจะซื้อเสื้อใหม่ที่มีราคาไม่แพงจนเกินไปจะปลอดภัยกว่า แต่หากมีความจำเป็นต้องใช้เสื้อผ้ามือสองก่อนใช้จะต้องนำมาฆ่าเชื้อก่อน เช่น นำมาต้มฆ่าเชื้อแบคทีเรียในน้ำเดือดอย่างน้อย ๑๐ นาที เป็นอย่างน้อย หรือนำไปซักผลซักฟอง แล้วนำไปตากในที่ที่มีแดดจัด เพื่อให้แสงแดดช่วยฆ่าเชื้อโรคอีกครั้งหนึ่ง ทำให้เรามั่นใจในความสะอาดและสุขภาพของเราเอง
ผู้ประกาศ	เสื้อผ้ามือสอง ยังคงอยู่ในความนิยมของผู้บริโภค แต่ในเรื่องของความสะอาดและความปลอดภัย ก็ถือเป็นเรื่องหนึ่งที่ละเลยไม่ได้ ถ้าคุณซื้อสินค้าราคาถูกแต่ไม่ปลอดภัย สินค้านั้นอาจกลายเป็นให้โทษแก่คุณได้

๑. จุดเด่น

๑.๑ เข้าใจนำเสนอเรื่องใกล้ตัว อยู่ในกระแส เพราะมีคนสนใจใช้เสื้อผ้ามือสองเพิ่มขึ้น เป็นลำดับ ทำให้นำติดตาม

๑.๒ บทวิทยุและการตัดต่อทำได้กระชับ เดินเรื่องได้เร็วดี

๒. จุดที่ควรปรับปรุง

๒.๑ แม้วัวเรื่องจะน่าสนใจ แต่กว่าจะรู้เรื่อง ต้องฟังไปพักใหญ่ ทำให้พลังของเรื่องหายไป เพราะงงว่าพูดเรื่องอะไร เนื่องจากให้ความสำคัญต่อการเปิดเรื่องน้อยไป ถ้าเน้นอันตรายที่เกิดจากเสื้อผ้ามือสองตอนหัวเรื่อง แล้วไปถามคนที่เชื่อว่าเป็นอย่างไร มีอาการไหม เป็นต้น จะช่วยให้ที่น่าสนใจ แล้วเข้าประเด็นได้เร็วขึ้น

๒.๒ Vox pop ช่วงเปิดมีแต่เสียงผู้หญิง น่าจะหลากหลายทั้งหญิง ชาย และเด็ก

๒.๓ เพลงประกอบคำบรรยาย เสียงทุ้ม (bass) มากไป เป็นอุปสรรคต่อการฟัง

๒.๔ Vox pop และเสียงสัมภาษณ์ของหมอ ฟังแล้วไม่เป็นธรรมชาติ ทำให้เกิดข้อสงสัยในด้านจริยธรรม

สรุปภาพรวม

ผลงานสารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียง ปี ๒๕๕๑

๑. การเลือกเรื่อง

ปีนี้มีเรื่องใหม่ ๆ ประเด็นใหม่ ๆ ในแง่มุมที่มองแล้วแตกต่าง นับว่าดี แต่มีข้อสังเกตตรงที่ไม่มีนิสิตนักศึกษาสถาบันใดแตะเรื่องบ้านเมือง ทั้ง ๆ ที่เป็นสถานการณ์ขัดแย้ง รุนแรง และยืดเยื้อเรื้อรังมานาน

๒. การจับประเด็น

๒.๑ แม้จะเป็นเรื่องที่ดี น่าสนใจ แต่ก็มาตายที่ประเด็น ยังตีประเด็นไม่ออก เกะกะไม่แน่น หรือไม่ก็หลงประเด็นไปเลย จึงควรกำหนดประเด็นให้ชัดเจน โดยเฉพาะการให้บริบทแก่ผู้ฟัง ปูพื้นเรื่อง เกือบทุกเรื่องมีปัญหา เช่น โฟมซานอ้อย แต่ก็ไม่ได้บอกว่าเป็นจากซานอ้อยหรืออะไร ช่วยประหยัดพลังงานได้แค่ไหน ทำไมถูกลิ้ม หรือขนมจีนประโดก ก็ขนมจีน ก็ไม่พูดคืออะไร ดีเด่นอย่างไร หรือไม่ก็เลือกหัวข้อกว้างใหญ่ไพศาล ทุกรายก็เสนอไม่พอในห้านาทีแบบครบถ้วน แรงงานต่างดาวผิดกฎหมาย เป็นเรื่องใหญ่มาก ไม่สามารถเสนอได้ในห้านาที ถ้าผู้ดำเนินรายการไม่ตกลงกันก่อน

๒.๒ บางเรื่องเมื่อเลือกไปแล้ว พบว่าประเด็นไม่มีเนื้อหา เช่น ธรรมะกับลุงเก็บขยะ ต้องหาข้อมูลเบื้องต้นให้ได้ อะไรที่ไม่เป็นประโยชน์ต้องทิ้ง เรื่องประเด็นจึงใหญ่มาก กับการให้บริบทผู้ฟัง

๒.๓ ข้อฟังระว่างอย่างยิ่ง คือ การด่วนสรุปหรือสั่งสอนผู้ฟัง

๓. เสียงและเพลงประกอบ

๓.๑ การเก็บเสียง โดยเฉพาะบรรยากาศ ควรจะเก็บด้วยความระมัดระวัง ถ้าเราฟังไม่เข้าใจ คนอื่นก็ไม่เข้าใจ

๓.๒ Vox pop เป้าหมายคืออะไร นำไปใช้ทำอะไร ยังมีนิสิตนักศึกษาที่สับสน บาง vox pop เหมือนอ่าน ไม่เพียงสะท้อนความไม่น่าเชื่อถือ ยังสะท้อนจริยธรรม การได้ข้อมูลเฉียบขาด แต่การได้มาต้องอยู่บนจรรยาบรรณและจริยธรรมที่ดี

๓.๓ เพลงประกอบ บางเรื่องมากไป หรือใช้เพลงบรรเลง แต่เป็นเพลงยอดนิยม จะดึงความสนใจให้ผู้ฟังร้องเพลงคลอมากกว่าจะฟังเนื้อหาสาระ

๓.๔ การใช้เพลงประกอบ (ไต๋) คำบรรยาย ควรใช้อย่างระมัดระวัง เพราะอาจเป็นการรบกวนสมาธิการฟัง โดยข้อเท็จจริง สารคดีเชิงข่าวไม่มีความจำเป็นใด ๆ ในการใช้เพลงไต๋คำบรรยาย หากเพลงนั้นไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับเรื่องที่น่าเสนอ

๔. การร้อยเรื่อง

๔.๑ บทบาทของผู้บรรยายเป็นคนคัดท้ายบอกทางผู้ฟัง การร้อยเรื่องบางเรื่องเป็นแค่ นำเสียงมาผูกกัน ไม่ได้ใช้ทักษะของการเล่าเรื่องอย่างแท้จริง เป็นจุดอ่อนที่ต้องพัฒนา

๔.๒ การเชื่อมโยงเสียงบรรยายไปยังเสียงผู้ให้สัมภาษณ์ (clip) ส่วนใหญ่ยังติดด้วยคำว่า “เล่าว่า” หรือ “บอกว่า” แทนการนำประเด็นช่วยให้ผู้ฟังตามทัน

๕. การใช้ภาษา

๕.๑ ยังใช้ภาษาไม่กระชับ

๕.๒ บางครั้งใช้ภาษาปาก เช่น โดน เผยให้เห็นร่องเสือ แพงหูฉี่ก

๕.๓ ยังใช้ภาษาไม่ถูกหลักไวยากรณ์ เช่น ทวีความกล้าหาญ ไม่ได้ไม่ร้าย จากการได้เสวนากับพระครู เสียงที่บางเบา หลายชีวิตอยู่ท่ามกลางถนน ลอมซอม

๕.๔ ภาษาวิทุกกระจายเสียงแตกต่างจากภาษาบนหนังสือ เช่น ข้อมูลเชิงปริมาณ ควรเป็นเลขกลม เศษและส่วนไม่ควรใช้ เพราะเกะกะและผู้ฟังจำไม่ได้

๖. การบรรยาย

๖.๑ ควรเลือกผู้บรรยายหรือผู้บรรยายควรใช้เสียงให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

๖.๓ เสียงสัมภาษณ์ที่ยาวมากไป ทำให้ความน่าสนใจของเรื่องลดน้อยลง เช่น เรื่องทรงเจ้าเข้าผี ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงข้อมูลพื้นฐาน ไม่ใช่การแสดงความคิดเห็น ควรใช้การบรรยายสรุปแทน โดยเฉพาะภาษาพื้นเมืองที่อาจเป็นอุปสรรคในการรับฟังของคนต่างภาค

๖.๓ การอ้างถึงพระบรมราโชวาท ควรยกมาให้ครบองค์ เพื่อให้ได้ใจความ และเป็นพระบรมราโชวาทที่ได้พระราชทานไว้เมื่อใด

๗. เทคนิคการตัดต่อ

๗.๑ ฟังระมัดระวังการบันทึกเสียงต่างระดับ เช่น ดังไป หรือเบาไป การดำเนินการบันทึก ควรมีการทดสอบระดับเสียงเสียก่อน

๗.๒ ฟังระมัดระวังเสียงประกอบที่รบกวนเสียงบรรยาย

คณะกรรมการตัดสินสารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียงฝึกปฏิบัติหวังว่า ปีนี้นักศึกษานักศึกษาจะส่งผลงานที่มีพัฒนาการจากที่ได้ให้ข้อสังเกตและเสนอแนะไว้ในปีนี้

ข้อสังเกตจากคณะกรรมการตัดสิน สารคดีเชิงข่าววิทยุโทรทัศน์ฝึกปฏิบัติ

ในปีนี้มีนักศึกษาส่งผลงานสารคดีเชิงข่าวโทรทัศน์ เข้าประกวดรวมทั้งสิ้น ๖๓ เรื่อง จาก ๑๓ สถาบัน ซึ่งถือว่า มากกว่าปีที่แล้ว ที่มีจำนวน ๔๓ เรื่อง จาก ๑๑ สถาบัน โดยมีเรื่องที่ผ่านมา เข้ารอบสุดท้าย จำนวน ๑๐ เรื่อง ซึ่งมีประเด็นที่แตกต่างหลากหลายและน่าสนใจ อย่างไรก็ตาม ยังมีส่วนที่ต้องปรับปรุงด้วยเช่นเดียวกัน

ดังนั้น คณะกรรมการตัดสิน จึงมีมติที่จะให้มีรางวัลดีเด่น โดยมีเงื่อนไขเป็นข้อสังเกตแบบท้ายเช่นเดียวกับรางวัลชมเชย เพื่อเป็นกรณีศึกษาและเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงผลงานต่อไป

คณะกรรมการ มีข้อสังเกตผลงานในแต่ละเรื่อง ดังต่อไปนี้

"โรงสีข้าวชุมชน...ความหวังใหม่ของชาวนาไทย"

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สารคดีเชิงข่าวโทรทัศน์ชมเชย

เรื่องย่อ

นำเสนอเรื่องราวของชุมชนวัดใหม่เจริญราษฎร์ ที่นำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ สร้างโรงสีข้าวเพื่อชุมชน เพื่อผลิตข้าวไว้รับประทานเองในชุมชน ซึ่งเป็นการปรับตัวให้เข้ากับความปลอดภัยของสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

ลำดับ	ภาพ	เสียง
๑.	<p>TITLE เปิด</p> <p>สารคดีเชิงข่าว : เรื่อง โรงสีข้าวชุมชน...ความหวังในเมืองชาวนาไทย ความยาว : 5 นาที ผลิตโดย : ทีม RAISOM 61 1. วิจารณ์ มีนวิทย์เรื่องเทศ 2. ไรออนันต์ เหลืองโสภากร 3. นรินทร์ ยิงสม 4. วงศ์วรา คมภักดิ์ 5. สนิษฐ ภัตตะกุล</p>	<p>INTRO : ชื่อเรื่อง และทีมผลิต</p>
๒.		<p>บทบรรยาย</p> <p>วิกฤตปัญหาราคาข้าวที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อประชาชนทุกภาคส่วนของประเทศ ต่างคนต่างดิ้นรนเพื่อหาทางออกให้กับตนเอง การเกิดขึ้นของโรงสีข้าวชุมชน ถือเป็นการช่วยเหลือ ชาวนาอีกทางหนึ่ง ที่จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาฝ่าวิกฤตเหล่านี้ไปได้</p>

<p>๓.</p>		<p>เปิดหน้า REPORTER :</p> <p>ชุมชนวัดใหม่เจริญราษฎร์ เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร เป็นอีกชุมชนหนึ่ง ที่นำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้กับชุมชนของตน ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ</p>
<p>๔.</p>		<p>บทบรรยาย</p> <p>โรงสีข้าวเศรษฐกิจชุมชน ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ใหญ่บ้าน สุข ตรีศิลป์ ก่อตั้งขึ้นโดยมุ่งหวังให้ชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์ เพื่อให้ชุมชนสามารถผลิตข้าวไว้กินเอง ซึ่งทุกครัวเรือนจะนำข้าวเปลือกมาสีได้ที่โรงสีแห่งนี้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ส่งผลให้รายจ่ายภายในครอบครัวลดลง</p>
<p>๕.</p>		<p>บทสัมภาษณ์ :</p> <p>สุข ตรีศิลป์ : ผู้ใหญ่บ้านชุมชนวัดใหม่เจริญราษฎร์ “ผู้มาใช้บริการ ไม่ต้องเสียตังค์ แต่ขอรำกับขอบปลายข้าวไว้ ช่วยประหยัดไปในตัว เราก็สีของเรากินเอง ถ้าไปสีที่พ่อค้าคนกลางนี่ ค่าขาย ค่าก็เอากำไร...”</p>

๖.		<p>บทสัมภาษณ์ : จำเนียร น่วมภักดี : ชาวบ้านชุมชนวัดใหม่เจริญราษฎร์ “แต่ก่อนนี้ เค้าไม่ค่อยสีข้าวกินหรอกนะ พอรู้ว่าแบบพอสีแล้วมันดีใจ มันมีข้าวเป็นของตัวเอง เต็มวันนี้เค้าก็...”</p>
๗.		<p>บทบรรยาย การสีข้าว นอกจากการได้ข้าวสารเพื่อนำไปบริโภคแล้ว ยังให้ผลพลอยได้จากการสีข้าวอีก คือปลายข้าว รำข้าว และแกลบ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้เช่นกัน</p>
๘.		<p>บทสัมภาษณ์ : สාරวย น่วมภักดี : ผู้จัดการกลุ่มเกษตรกร “พอเราสีบิ๊บ ได้แกลบ แกลบชาวบ้านก็เอาไปหุงข้าว ส่วนรำละเอียด ก็เอาไปเลี้ยงปลา รำละเอียดกับรำหยาบ ไปเลี้ยงปลา เลี้ยงหมู นะครับ แล้วส่วนปลายข้าว ส่วนมากชาวบ้านก็จะมาซื้อไปต้มให้สุนัขบ้าง และก็ไปเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่”...</p>
๙.		<p>บทสัมภาษณ์ : ประเสริฐ โกศัลวิตร : อธิบดีกรมการข้าว “การที่มีโรงสีข้าวชุมชน เป็นส่วนสำคัญที่จะผลักดันให้เกษตรกรได้หันมาพึ่งตนเอง และมีส่วนเสริมในเรื่องของสังคมในท้องถิ่นตนเองให้มีความเข้มแข็ง”...</p>

๑๐.		<p>บทสัมภาษณ์ :</p> <p>ศ.ดร.อภิชาติ พันธเสน :</p> <p>ประธานสถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม</p> <p>“จริงๆแล้วเศรษฐกิจพอเพียงมันก็มีอยู่ในสังคมไทยมานานแล้ว ความหมายที่เป็นรูปธรรม ก็คือ มีปัจจัย 4 อย่างไม่เดือดร้อน”...</p>
๑๑.		<p>บทบรรยาย</p> <p>ข้าวเป็นอาหารหลักที่คนไทยทุกคนต้องบริโภค คงปฏิเสธไม่ได้ว่า ข้าวมีความสำคัญกับคนไทยอย่างไร ดังนั้น การที่สามารถผลิตข้าวได้เองภายในชุมชน จึงเป็นการส่งเสริมให้ชาวนา สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น</p>
๑๒.		<p>คิวเชื่อม REPORTER :</p> <p>การยึดมั่นในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จากความมุ่งมั่นของผู้ใหญ่บ้าน ด้วยระบบเกษตรแบบพึ่งตนเอง บวกกับการนำประสบการณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น นำมาปรับใช้ เพื่อช่วยให้ชาวบ้านภายในหมู่บ้าน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น</p>
๑๓.		<p>บทบรรยาย</p> <p>ภายใต้ความเจริญทางวัตถุ ที่พยายามจะแทรกซึมเข้ามาภายในหมู่บ้านอยู่ทุกเมื่อ ความตั้งใจของผู้ใหญ่บ้าน ที่หวังจะรักษาวิถีชีวิตของชุมชนเล็กๆแห่งนี้ไว้ ก็ยิ่งต้องมีมากขึ้นเป็นเท่าตัว</p>

๑๔.	 	<p>บทสัมภาษณ์ :</p> <p>สุข ศรศิลป์ : ผู้ใหญ่บ้านชุมชนวัดใหม่เจริญราษฎร์ “เมื่อก่อนสมัยที่ใช้เรือ ก็ขอแรงกันง่าย ชาวบ้านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี พอมาเดี๋ยวนี้ไม่มีอะฮะอย่างกับความเจริญเข้ามาแล้ว กลายเป็นสังคมที่มันลำบาก”...</p>
๑๕.	 	<p>บทสัมภาษณ์ :</p> <p>ศ.ดร.อภิชัย พันธเสน : ประธานสถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม “ปัญหาก็คือว่าความเข้มแข็งในใจของเราว่า เราสามารถที่จะเอาชนะ สิ่งที่มีมันมาช่วยเรา ได้มากน้อยแค่ไหน”...</p>
๑๖.	 	<p>บทสัมภาษณ์ :</p> <p>รศ.ดร.สุพรรณิ ไชยอำพร : อาจารย์ประจำคณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ “เศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้ได้ และก็ต้องปรับเปลี่ยนไปตามวิถีชีวิตของผู้คนที่เปลี่ยน ให้เค้าสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยที่ไม่เบียดเบียนแม้แต่ตัวเอง และไม่เบียดเบียนผู้อื่น และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ”...</p>
๑๗.	 	<p>บทสัมภาษณ์ :</p> <p>ศ.ดร.อภิชัย พันธเสน : ประธานสถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม “สิ่งที่จะช่วยให้เขาอยู่ได้ ถึงแม้เขาจะบอกว่าเขาพอเพียง ในความเป็นจริง เขาไม่สามารถจะอยู่ได้ด้วยตัวเองในระยะยาว”...</p>

๑๘.		<p>บทบรรยาย</p> <p>เทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่นำมาประยุกต์ใช้เพื่อทำการเกษตร ส่งผลกระทบต่อจนทำให้ วัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งวิถีชุมชน ที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ค่อยๆ เสื่อมสลายไป</p>
๑๙.		<p>REPORTER :</p> <p>ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถือเป็นสิ่งจำเป็นกับประเทศไทย ณ ตอนนี้อย่างยิ่ง การพึ่งตนเองให้ใช้ชีวิตอยู่ได้ด้วยดี เป็นเป้าหมายอันสูงสุด แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลแล้วว่า จะนำแนวคิดนี้ไปปรับใช้ให้เข้ากับวิถีชีวิตของตนเองอย่างไร</p>

๑.จุดเด่น

- ๑.๑ การเลือกประเด็นที่น่าสนใจ เชื่อมโยงกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
- ๑.๒ แหล่งข้อมูลตรงประเด็น มีความรู้ลึก รู้จริง ทำให้ข้อมูลน่าเชื่อถือ
- ๑.๓ ขั้นตอนการผลิต และกระบวนการถ่ายทำได้ภาพสวย ลำดับภาพดี การวางมุมสัมภาษณ์นำเสนอได้ดี

๒.จุดที่ควรปรับปรุง

- ๒.๑ กลวิธีการเล่าเรื่องขาดความต่อเนื่องและไม่เป็นเอกภาพแม้ประเด็นจะดี แต่วางเป้าหมายไม่ชัดเจน ช่วงต้นนำเสนอเกี่ยวกับโรงสีชุมชน แต่ทำเรื่องเป็นเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒.๒ เนื้อหาแม้จะเปิดเรื่องดีแต่ขาดความชัดเจนว่าต้องการนำทิศทางของเรื่องไปอย่างไร ผู้ผลิตไม่ได้อธิบายให้ภาพของโรงสีเกิดความชัดเจนในการรับรู้ของผู้ชม
- ๒.๓ พิธีกร มีจังหวะพูดที่เร็ว ทำให้ผู้ชมฟังเนื้อหาไม่ทัน และการเปิดหน้าภาคสนามก็ไม่จำเป็นต้องแต่งชุดนักศึกษา ควรเลือกเสื้อผ้าและการแต่งกายให้สอดคล้องกับบรรยากาศและสถานที่ รวมทั้งเรื่องราวที่กำลังจะนำเสนอมากกว่า

"โลกหมุนได้ด้วยมือฉัน" มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

สารคดีเชิงข่าวโทรทัศน์ ชมเชย

เรื่องย่อ

นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแนวทางในการให้ความรู้กลุ่มเด็กเล็ก อายุระหว่าง ๓- ๗ ปี เพื่อป้องกันตัวเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ โดยประยุกต์ใช้ หลักสูตร “โลกหมุนได้ด้วยมือฉัน” ซึ่งสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี (บ้านพักฉุกเฉิน) ทดลองใช้ เพื่อสอนให้เด็กรู้จักอวัยวะต่างๆในร่างกายตัวเอง เรียนรู้การตอบรับและปฏิเสธหากถูกคุกคาม และเรียนรู้ที่จะบอกเล่าข้อมูลเพื่อนำไปสู่การป้องกันและแก้ไข ซึ่งผู้ผลิตเลือกนำเสนอผ่านกรณีศึกษาของเด็กที่เคยมีประสบการณ์ถูกล่วงละเมิดทางเพศและผลที่เปลี่ยนแปลงกับทัศนคติและพฤติกรรมของเด็ก หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพ	เสียง
<ul style="list-style-type: none"> - MS ด้านหลังน้องมุข (นามสมมุติ) - Super บทสนทนาระหว่างผู้สื่อข่าวกับน้องมุข 	<p>สัมภาษณ์ (น้องมุข) เด็กที่ถูกพ่อล่วงละเมิดทางเพศ</p> <p>ผู้สื่อข่าว: เคยมีใครทำอะไรน้องมุขหรือเปล่า</p> <p>น้องมุข : มี</p> <p>ผู้สื่อข่าว: ใครลูก</p> <p>น้องมุข : พ่อ</p> <p>ผู้สื่อข่าว: พ่อทำอะไรหนูคะ</p> <p>น้องมุข : พ่อเอาเหล็กถู</p> <p>ผู้สื่อข่าว: เอาเหล็กถูหรือ ถูตรงไหนลูก</p> <p>น้องมุข : ถูตรงจิม</p>
<ul style="list-style-type: none"> - BG ภาพเด็กกำลังเล่นถ่ายผ่านห่วงเหล็ก - Super กลุ่มเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศมากที่สุดอายุเพียง 4 -7 ปี - Super ร้อยละ 90 ถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยบุคคลใกล้ชิด 	<p>บรรยาย</p> <p>- ข้อมูลจากศูนย์พิทักษ์เด็กและสตรีจังหวัดนนทบุรี ระบุว่า เด็กอายุเพียง 4 -7 ปี เป็นกลุ่มเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศมากที่สุด และที่น่าตกใจคือ กว่าร้อยละ 90 ถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยบุคคลใกล้ชิด</p> <p>- Fade under เสียงบรรเลงที่แสดงถึงความน่ากลัว ตื่นเต้น</p>

<ul style="list-style-type: none"> - เด็กในสนามเด็กเล่น - เด็กๆ กำลังทานอาหาร - กิจกรรมการสอนหลักสูตรโลกหมุนได้ด้วยมือฉันในห้องเรียน 	<p>บรรยาย</p> <p>- จากสถิติที่กล่าวมา ทางสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีหรือบ้านพักฉุกเฉินเล็งเห็นว่า ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศในเด็กจากบุคคลใกล้ชิด อาจเป็นปัญหาเรื้อรัง จึงได้นำ</p>
---	---

	<p>หลักสูตร No Go Tell จากประเทศนิวซีแลนด์ มาปรับใช้เพื่อเสริมทักษะการป้องกันตัวเอง จากการถูกล่วงละเมิดทางเพศให้กับเด็กเล็กอายุ 3-7 ปี ในบ้านเด็กของบ้านพักฉุกเฉินภายใต้ชื่อหลักสูตร “โลกหมุนได้ด้วยมือฉัน”</p> <p>- Fade Under เสียงเด็กสวดมนต์ก่อนทานอาหาร</p> <p>- Fade Under เสียงบรรเลงที่แสดงถึงความสดใสและการเริ่มต้นใหม่</p>
<p>- Super ธิดาชนก วงษ์พิทักษ์ นักจิตวิทยาพัฒนาการที่มงานพัฒนาหลักสูตรโลกหมุนได้ด้วยมือฉัน</p>	<p>สัมภาษณ์ คุณธิดาชนก วงษ์พิทักษ์ (นักจิตวิทยาพัฒนาการที่มงานพัฒนาหลักสูตรโลกหมุนได้ด้วยมือฉัน)</p> <p>- (เริ่ม) หลักสูตรนี้ค่อนข้างแปลกใหม่สำหรับเด็ก เพราะว่าในห้องเรียนเอย หรือว่าในบ้านของเราก็คงจะไม่ได้มาพูดถึงเรื่องเพศกันบ่อยนัก (จบ)</p>
<p>- เด็กๆในห้องนอน</p>	<p>บรรยาย</p> <p>- หลักสูตรโลกหมุนได้ด้วยมือฉัน เป็นหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาเนื้อหา มาจากปัญหาของการถูกล่วงละเมิดทางเพศในเด็ก โดยเริ่มตั้งแต่สอนให้เด็กรู้จักอวัยวะเพศของตัวเอง</p> <p>Fade Under เสียงบรรเลงแสดงถึงความน่ารักของเด็ก</p>
<p>- Ins. กิจกรรมในห้องเรียน</p> <p>- Ins. ปฏิบัติการของเด็กกับการเรียนหลักสูตรโลกหมุนได้ด้วยมือฉัน</p> <p>- Ins. คุณครูถือรูปคนเปลือยกายและอธิบายให้เด็กๆฟัง</p> <p>- Super นวมัย นาคทน ครูหัวหน้าบ้านเด็กบ้านพักฉุกเฉิน</p>	<p>สัมภาษณ์ นวมัย นาคทน (ครูหัวหน้าบ้านเด็กบ้านพักฉุกเฉิน)</p> <p>- (เริ่ม) ก็คือให้เด็กได้รู้ว่าเด็กมีของลับอะไรที่เป็นของตัวเอง แล้วเด็กจะดูแลของลับตัวเองได้อย่างไรให้ของลับปลอดภัย แล้วก็จะมีภาพเด็กที่เปลือยกายให้เด็กเห็นว่าคนที่เปลือยกายแล้ว เขาก็จะมีอะไรที่เขาแตกต่างจากเพื่อนระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย (จบ)</p>
<p>- (ปล่อยภาพ) คุณครูและเด็กๆ ได้ตอบพูดคุยกันขณะดำเนินกิจกรรม</p>	<p>(ปล่อยเสียง)</p> <p>- คุณครู : แล้วของลับของหลอกๆคืออะไรลูก เด็ก : จู้</p>

<p>- Super ถวิล แก้วบุญตา (เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคม กลุ่มงาน สงเคราะห์และพิทักษ์เด็ก สำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิ ภาพสังคม) - Ins. เด็กได้รับประทานอาหาร</p>	<p>สัมภาษณ์ ถวิล แก้วบุญตา (เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคม กลุ่มงานสงเคราะห์และพิทักษ์เด็ก - (เริ่ม) ในอดีตที่ผ่านมา รู้สึกว่าเรามองข้ามสิ่งเหล่านี้ไป คิดว่าเด็กจะเข้าใจโดยธรรมชาติ จริงๆแล้วจะต้องเกิดจาก การเรียนรู้ทั้งหมดว่า ผู้ชายจะต้องมีส่วนไหนที่เป็นที่ แตกต่างจากเพศหญิง (จบ)</p>
<p>- เด็กในห้องนอน</p>	<p>บรรยาย - เมื่อเด็กได้รู้แล้วว่าอวัยวะส่วนใดที่ควรจะถูกดูแลเป็นพิเศษ อีกสิ่งหนึ่งที่เด็กจะได้รับรู้จากตัวหลักสูตร คือ เด็กจะกล้า แสดงออกถึงความพอใจเมื่อได้รับสัมผัสที่ชอบ และจะรู้จัก ปฏิเสธสัมผัสที่ไม่ชอบ Fade Under เสียงบรรยายแสดงถึงความน่ารักของเด็ก</p>
<p>(ปล่อยภาพ) - คุณครูกอดเด็กแสดงถึงการสัมผัส และถามความรู้สึกของเด็กๆ</p>	<p>(ปล่อยเสียง) เด็ก : ชอบ คุณครู : เด็กๆว่าพี่ชอบมั๊ย เด็ก : ชอบ</p>
<p>- Ins. กิจกรรมในห้องเรียน - Ins. คุณครูสัมผัสเด็กๆทั้งที่เป็น สัมผัสที่ดีและสัมผัสที่ไม่ดี</p>	<p>สัมภาษณ์ นวมัย นาคทน (ครูหัวหน้าบ้านเด็ก บ้านพักฉุกเฉิน) - (เริ่ม) เด็กได้เรียนรู้ถึง เด็กได้รับสัมผัสนี้แล้วเด็กจะรู้สึก อย่างไร และแสดงอารมณ์ออกมาได้เลยว่า ถ้าหนูชอบก็ให้ ยกมือบอก ถ้าหนูไม่ชอบก็ให้หนูทำมือไขว้ แล้วบอกว่าหนู ไม่ชอบแบบนี้ (จบ)</p>
<p>- กิจกรรมในห้องเรียน - คุณครูพูดคุยกับเด็กๆระหว่าง ดำเนินกิจกรรม</p>	<p>บรรยาย - นอกจากเด็กจะได้รู้ว่า อวัยวะส่วนใดของตัวเองเป็นส่วน พิเศษ และสามารถแบ่งแยกสัมผัสที่รู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ได้แล้ว การบอกความลับที่ไม่สบายใจ ก็เป็นสิ่งที่หลักสูตร จะ ปลูกฝังให้กับเด็ก Fade Under เสียงบรรยายแสดงถึงความสดใสและการ</p>

	เริ่มต้นใหม่
- MS ด้านหลังน้องมุข (นามสมมติ)	บรรยาย - นี้อือน้องมุข 1 ใน 7 กรณีศึกษาตัวอย่าง ของเด็กที่ผ่านระบบการเรียนรู้ของหลักสูตรโลกหมุนได้ด้วยมือฉัน แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลง Fade Under เสียงบรรเลงแสดงถึงความตื่นเต้นและน่ากลัว
- Super นวมัย นาคทน ครูหัวหน้าบ้านเด็กบ้านพักฉุกเฉิน	สัมภาษณ์ นวมัย นาคทน (ครูหัวหน้าบ้านเด็กบ้านพักฉุกเฉิน) - (เริ่ม) คือเริ่มแรกเข้ามาเด็กจะไม่มีปฏิสัมพันธ์กับใครเลย เด็กจะนั่งนิ่งเงียบไม่เข้ากลุ่มกับเพื่อน (จบ)
- น้องมุขระหว่างการทำกิจกรรมในห้องเรียน	บรรยาย - หลังจากน้องมุขได้เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตร 2-3 ครั้ง น้องมุขได้เล่าถึงเรื่องที่เกิดขึ้นกับตัวเองในขณะที่กำลังดำเนินกิจกรรมความลับไม่มีอีกแล้ว และทุกครั้งที่มีการนำชุดกิจกรรมนี้กลับมาทำซ้ำ น้องมุขจะเล่าถึงความลับเรื่องนี้ตลอด Fade Under เสียงบรรเลงแสดงความน่าสงสาร
- คุณครูและน้องมุขพูดคุยกัน - Super บทสนทนาระหว่างคุณครูกับน้องมุข	- ปล่อยเสียง น้องมุขเล่าถึงความลับในใจกับคุณครูในขณะที่ดำเนินกิจกรรม น้องมุข : พ่อเอามือถูแล้วก็เอาเหล็กถู คุณครู : พ่อเอาถูตรงไหนลูก หรือ พ่อเอามือถูแล้วก็เอาเหล็กถู ถูที่ น้องมุข : จิม Fade Under เสียงบรรเลงแสดงความหดหู่
- Ins. น้องมุขในสนามเด็กเล่นถ่ายแบบไม่เห็นหน้า	สัมภาษณ์ นวมัย นาคทน (ครูหัวหน้าบ้านเด็กบ้านพักฉุกเฉิน) - (เริ่ม) ไม่ใช่เหล็กจริงๆ คือตามความหมายของเด็ก ก็คืออวัยวะเพศ เพราะพ่อบอกว่ามันคือเหล็ก เพราะว่าเรามีการเปรียบเทียบให้ดูว่า เหล็กเป็นแบบไหน เขาก็ชี้ไปที่อวัยวะเพศของเพศชาย (จบ)

<p>- น้องมุขเล่นกับเพื่อนๆ ในสนามเด็กเล่น ถ่ายแบบไม่เห็นหน้า</p>	<p>บรรยาย</p> <p>- หลักสูตรโลกหมุนได้ด้วยมือฉัน เป็นการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะเบื้องต้นให้เด็กรู้จักป้องกันตัวเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ และยังสามารถแก้ไขในส่วนของเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศแล้ว ให้กลับคืนสู่สังคมปกติ</p> <p>Fade Under เสียงบรรเลงแสดงถึงความสดใสและการเริ่มต้นใหม่</p>
<p>- Super นวมัย นาคทน ครูหัวหน้าบ้านเด็กบ้านพักฉุกเฉิน</p>	<p>สัมภาษณ์ นวมัย นาคทน (ครูหัวหน้าบ้านเด็กบ้านพักฉุกเฉิน)</p> <p>- (เริ่ม) สภาพจิตใจของน้อง ณ ปัจจุบัน ดีขึ้นมากเลยคะ เล่นได้กลับเข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ (จบ)</p>
<p>- น้องมุขในสนามเด็กเล่นเข้ากับกลุ่มเพื่อนๆ ได้ดีและสดใสร่าเริง</p> <p>- ห่วงหมუნ</p>	<p>บรรยาย</p> <p>- น้องมุขถือได้ว่าเป็นผลสำเร็จของหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรนี้อาจเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่จะช่วยลดปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศในเด็กได้อีกนับไม่ถ้วน</p> <p>Fade Under เสียงบรรเลงแสดงถึงความสดใสร่าเริงและการเริ่มต้นใหม่</p>

๑.จุดเด่น

๑.๑ การเลือกประเด็นที่แรง กลวิธีการนำเสนอที่ตื่นเต้น สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้ชมได้ และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึก

๑.๒ ประเด็นดี ทีมงานทำการบ้าน มีข้อมูล แต่ขาดการเชื่อมโยงไปสู่คนดูและเด็กอื่นๆ ในบริบทแวดล้อม เช่น อาจบอกว่า ความรู้ในการป้องกันตัวมิให้ถูกล่วงละเมิดทางเพศเหล่านี้พ่อแม่สามารถนำไปสอนลูกหลานและเด็กในบ้านให้รู้จักระมัดระวังได้

๑.๓ ภาพสื่อความหมาย ตรงประเด็น แต่ขาดความระมัดระวังในการปกป้องผู้เสียหายและผู้ถูกละเมิด รวมทั้งบุคคลอื่นๆในบ้านพักฉุกเฉินด้วย

๒.จุดที่ควรปรับปรุง

๒.๑ เนื้อเรื่องพูดถึงหลักสูตรในการบำบัดเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ แต่กลับไม่ได้ขยายถึงผลกระทบทางสังคมและแนวทางป้องกันแก้ไขหรือมาตรการในระยะยาว

๒.๒ การเปิดเรื่องด้วยเด็กที่เล่าว่าถูกพ่อกระทำอย่างไร โหดร้ายเกินไปในการกระตุ้นความรู้สึกของผู้ชม และยังถูกใช้ซ้ำอีกครั้งตอนกลางเรื่อง การใช้ซ้ำในปริมาณที่ไม่เหมาะสม จึง

ภาพ	เสียง
-----	-------

ถูกแปรความหมายว่ามีเจตนาและจงใจขายเรื่องนี้เกินไป ซึ่งในการเลือกนำเสนอต้องระมัดระวังประเด็นเป็นอย่างมาก แม้จะเป็นข้อเท็จจริงก็ตาม กลวิธีเล่าเรื่องทางโทรทัศน์ สามารถเปิดด้วยภาพและเสียงที่กระตุ้นความสนใจของผู้ชมได้ แต่เนื้อหาควรมีข้อเสนอทางออก หรือทางแก้ไข สามารถบรรเทาความรุนแรงของเรื่อง ไม่ใช่เจตนาใช้ประโยชน์นั้นเป็นจุดขายอย่างเดียว

๒.๓ เนื้อเรื่อง บอกเล่าเกี่ยวกับเนื้อหาในหลักสูตรที่สอนให้เด็กรู้จักก๊อวร้ายะตัวเอง แต่กลับพัฒนาเรื่องไม่สมบูรณ์ นำเสนอไม่จบ หรือไม่ได้เน้นน้ำหนักของเรื่องเกี่ยวกับเนื้อหาในหลักสูตรเพราะยังมีส่วนที่สอนให้เด็กรู้จักการแก้ปัญหาและป้องกันเมื่อจะเกิดเหตุว่าหากมีคนจะลวนลามต้องพูดคำว่า ไม่ และออกไปจากพื้นที่นั้นไปบอกคนอื่นๆ ให้ช่วยเหลือ ซึ่งหากได้ขยายเนื้อหาในส่วนนี้ก็จะประโยชน์ เป็นความรู้แก่คนดูในการนำไปประยุกต์ใช้ในครอบครัวด้วย

"นายฮ้อยน้อย" มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สารคดีเชิงข่าวโทรทัศน์ ชมเชย

เรื่องย่อ

นำเสนอเรื่องราวของโรงเรียนเตรียมนายฮ้อยน้อย เพื่อสอนให้เด็กๆ ในชนบทรู้จักและเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคนกับควาย ซึ่งมีความหมายมากกว่าการเลี้ยงเพื่อนำไปสู่ตลาดการค้าวัว-ควายเท่านั้น

ผู้ผลิตนำเสนอผ่านกลุ่มเด็กๆ ที่บ้านบึง ต.ดอนแรด อ.ธัญบุรี จ.สุรินทร์ ที่ได้เรียนรู้วิถีชีวิตนายฮ้อยน้อยที่เลี้ยงควายในป่าทาม เป็นบทเรียนจากการศึกษาในห้องเรียนที่สอนให้เด็กซึ่งมีรากฐานจากลูกหลานชาวนาและเกษตรกรไม่ลืมรากเหง้าของตนเอง รู้จักการเลี้ยงควายและเห็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของพวกเขาต่อไป

<p>ภาพตลาดวัว-ควายที่มี ความวุ่นวาย</p> <p>ภาพทุ่งนาและภาพรถไฟ นา</p>	<p>.....ปล่อยเสียง.....</p> <p>บรรยากาศตลาดนัดตลาดวัว-ควาย</p> <p>(เสียงบรรยาย) ตลาดนัดวัว-ควายในต่างจังหวัดคึกคักเป็นอย่าง มาก ขณะที่ในห้องทุ่งกลับเงียบเหงา มีเพียงเสียงรถไฟ เข้ามาทำ หน้าที่แทนการใช้ควายไถนา</p> <p>.....เฟดเสียง.....</p>
<p>ภาพเด็กกำลังเตรียมตัว เข้าสู่งการเรียนนายฮ้อย</p> <p>ภาพเด็กกำลังชะมัทเขม้น กับการเรียนเลี้ยงควาย</p>	<p>(เสียงบรรยาย) เด็กๆในหมู่บ้านบึงและหมู่บ้านอื่นๆที่อยู่ในเขต ตำบลดอนแรด อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์กำลังชะมัทเขม้นเตรียม ตัวสู่การเป็นนายฮ้อยเลี้ยงควายในป่าทาม จากโรงเรียนเตรียมนาย ฮ้อย ณ ทุ่งกุลาร้องไห้ ซึ่งโรงเรียนแห่งนี้ได้เปิดทำการเรียนการสอน มาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2551จนถึงปัจจุบัน โดยมีทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติเน้นให้นักเรียนทุกคนได้ปฏิบัติจริงซึ่งนักเรียนก็คือ เด็กๆ ตั้งแต่ระดับประถมจนถึงระดับมัธยม ที่สมัครใจและตั้งใจมาเรียนวิถี ชีวิตของควาย</p> <p>ในวันหยุดของเด็กๆพวกเขาจะมารวมตัวกันเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่งการ เรียนภาคทฤษฎีและปฏิบัติจริงในหลักสูตรนายฮ้อย</p>
<p>ภาพสัมภาษณ์ ช้อน CG นายบุญมี โสภัง ผู้อำนวยการโรงเรียน เตรียม</p> <p>ภาพเด็กกำลังตั้งโนเรียน ภาคทฤษฎี</p>	<p>เสียงสัมภาษณ์ ลุงบุญมี โสภัง</p> <p>“พ่อค้าในอดีต</p> <p>.....</p> <p>.....วิถีชีวิตของผู้คนในยุคโลกาภิวัตน์ที่มันเข้ามา”</p> <p>(เสียงบรรยาย) กลุ่มเด็กและเยาวชนมีทั้งในหมู่บ้านและต่างถิ่นเริ่ม จากนักเรียนเพียง10คนที่เป็นรุ่นบุกเบิกของโรงเรียนนายฮ้อย แต่ใน ปัจจุบันมีเด็กเพิ่มขึ้นมาเป็น90คนแล้ว</p>

ภาพ

เสียง

<p>ภาพ สัมภาษณ์ ชั้น CG เด็กนักเรียน นายฮ้อย</p>	<p>เสียงสัมภาษณ์นักเรียนนายฮ้อย..... “ก็จะได้รู้เรื่องการเลี้ยงควาย.....ได้รู้พื้นที่เกี่ยวกับบ้านเกิดของตนเอง” “หนูอยากได้ความรู้เรื่องควายทาม พวกสมุนไพรและกวีถิชีวิต”</p>
<p>ภาพเด็ก ๆ กำลังเรียน</p>	<p>(เสียงบรรยาย) สำนักงานกองทุนการสนับสนุนการวิจัยได้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนโครงการ ครูบาและนายฮ้อยน้อยอย่างใกล้ชิดในขณะที่ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นทุ่งกุลาร้องไห้ก็ได้ติด เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนายฮ้อยและชุมชนเช่นกัน</p>
<p>ภาพ สัมภาษณ์ ชั้น CG นายบุญศรี โสภัง ทีมงานวิจัย ภาพ สัมภาษณ์ ชั้น CG นายบุญมี โสภัง ผู้อำนวยการ โรงเรียน เตรียม</p>	<p>เสียงสัมภาษณ์ ของทีมงานวิจัย..... “เพื่อให้ลูกหลานได้มาศึกษา.....จะฟื้นฟูป่าทามให้กลับคืนมา” เสียงสัมภาษณ์ บุญบุญมี โสภัง “เป้าหมายของโรงเรียนนายฮ้อยตรงนี้.....พร้อมที่จะหันกลับมาดูบ้านดูชุมชน”</p>
<p>ภาพเด็ก กำลังเรียนรู้ อย่าง สนุกสนาน</p>	<p>(เสียงบรรยาย) การเรียนนายฮ้อยหรือการสอนเลี้ยงควายทำให้เด็ก ๆ ที่โรงเรียนนายฮ้อยนี้ได้ใช้เว ในคุณค่าของสัตว์เลี้ยงอย่างควายที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์เรื่อยมา และยังเป็นการสร้างความผูกพันอ แน่นแฟ้นมากขึ้น เพราะเด็ก ๆ ส่วนใหญ่ที่มาเรียนโรงเรียนแห่งนี้ล้วนแล้วแต่เป็นลูกชาวไร่ชาวนา น พวกเขาंनाองค์ความรู้ที่ได้มา</p>

กับการเป็น นายฮ้อย น้อย ภาพเด็กกับ แม่เลี้ยง ควาย ภาพเด็ก นักเรียนเดิน กลับบ้าน	
ภาพตลาด นัดวัว-ควาย	ไปดำเนินชีวิตในท้องถิ่นของตนได้ ท่ามกลางสังคมปัจจุบันที่เห็นความสำคัญของควายเพียงเพื่อ ควายเท่านั้น เฟดเสียง.....

๑. จุดเด่น

๑.๑ การเลือกประเด็นน่าสนใจ เนื้อหาเชื่อมโยงความเป็นไปของสังคม และสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างควายกับคน เพราะควายมีจำนวนลดลงและเยาวชนไม่รู้จักสังคมชุมชนของตัวเองมากขึ้นเรื่อยๆ

๑.๒ การพัฒนาประเด็นมีความชัดเจน แก่นเรื่องชัดและมุ่งเนื้อหาไปสู่เรื่องนั้นๆ

๑.๓ ภาพเปิดเรื่องน่าสนใจ นำเสนอตลาดค้าวัว-ควาย ซึ่งไม่ได้เห็นโดยทั่วไปในปัจจุบัน

๒. จุดที่ควรปรับปรุง

๒.๑ ต้องพัฒนาฝีมือการถ่ายภาพ กระบวนการลำดับภาพ และ ตัดต่อ เพราะโทรทัศน์เล่าเรื่องด้วยภาพ คุณภาพและความสวยงาม มุมมองที่น่าสนใจ จึงมีความจำเป็นไม่แพ้องค์ประกอบอื่นๆ

๒.๒ ขาดข้อมูล ชีวิตของเด็กที่เข้าร่วมโครงการว่า ก่อนหน้านี้ เด็กเหล่านี้เป็นใคร ทำอะไรก่อนมาเรียนรู้ จะทำให้ผู้ชม เห็นบริบทที่ชัดเจนมากขึ้น เรื่องสมบูรณ์มากขึ้น

"ปลูกแผ่นดิน" จาก มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

สารคดีเชิงข่าวโทรทัศน์ ดีเด่น

เรื่องย่อ

นำเสนอปัญหาน้ำทะเลกัดเซาะพื้นที่ชายฝั่ง ผ่านกรณีตัวอย่างคือพื้นที่หมู่บ้านขุนสมุทรจีน ต.แหลมฟ้าผ่า อ.พระสมุทรเจดีย์ จ.สมุทรปราการ ซึ่งเมื่อกว่า ๓๐ ปีก่อน มีพื้นที่กว่า ๑ พันไร่ แต่ปัจจุบันลดลงเหลือเพียงประมาณ ๗๙๐ ไร่ ชาวบ้านยังมีความผูกพันกับชุมชน จึงพยายามหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาแทนการย้ายถิ่น

ลักษณะภาพ	คำพูด/คำบรรยาย
-MCU ผู้ใหญ่บ้าน CG สมร แข่งสมุทร ผู้ใหญ่บ้านขุนสมุทรจีน - MCU อาจารย์ CG กำจัด สุวรรณपाल ผู้อำนวยการร.ขุนสมุทรจีน	<u>Vox-Pop</u> สมร แข่งสมุทร : “เราหนีมาตั้งแต่เด็ก ตัวป่าเอง พ่อแม่ 5 หลัง ของตัวเอง 3 หลัง” กำจัด สุวรรณपाल : “ที่ปัจจุบันนี้เป็นรอบที่ 3 แล้ว ครั้งที่ 3 แล้วย้ายเข้ามา”
-LS คลื่นซัดเข้าฝั่ง -LS ป้ายหมู่บ้าน	<u>บรรยาย</u> นี่คือเสียงของผู้นำชุมชนบ้านขุนสมุทรจีนที่ได้รับความเดือนร้อนจากปัญหาน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่งที่เกิดขึ้นในประเทศไทย
-LS ชายฝั่งทะเล -CU กราฟิกแผนที่ประเทศไทย	<u>บรรยาย</u> ปัจจุบันชายฝั่งทะเลของไทยรวมระยะทางประมาณ 2700 กิโลเมตร กำลังประสบปัญหาน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดที่ประสบปัญหาขั้นรุนแรงมี 5 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และกรุงเทพมหานคร พื้นที่ชายฝั่งดังกล่าว ถูกน้ำทะเลกัดเซาะเข้ามา มากกว่า 25 เมตรต่อปี
-LS ภูเขาน้ำแข็งละลาย -CU น้ำซัดหินที่ชายฝั่ง	<u>บรรยาย</u> ปัญหาน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่งเกิดจากสาเหตุหลักที่สำคัญ คือภาวะโลกร้อน ทำให้น้ำแข็งขั้วโลกละลาย ส่งผลให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้น กระแสน้ำ จึงค่อยๆพัดเอาดิน จาก

	ชายฝั่งออกไป
-LS องค์พระสมุทรเจดีย์ -LS กราฟิคมุ่บ้านขุนสมุทร จีน -LS น้ำทะเลซัดเข้าฝั่ง	<u>บรรยาย</u> หมู่บ้านขุนสมุทรจีนตั้งอยู่ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ เป็นหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง รุนแรงที่สุดในประเทศไทย เมื่อ 30 ปีที่แล้ว หมู่บ้านเคยมีพื้นที่กว่า 1,000 ไร่ แต่ปัจจุบันเหลือเพียงประมาณ 790 ไร่ เท่านั้น
-LS กราฟิคมุ่บ้านขุนสมุทร จีน -LS ภาพถ่ายหมู่บ้านขุนสมุทร จีน -LS บ้านเรือนในหมู่บ้าน -LS เรือเล่นในคลอง	<u>บรรยาย</u> กว่า 30 ปีที่ผ่านมาชาวบ้านต้องสูญเสียพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ก่อนหน้านี้มีประชากรประมาณ 600 คน แต่วันนี้เหลือเพียง 420 คนเท่านั้น เนื่องจากประชากรบางส่วน ได้อพยพออกไปตั้งถิ่นฐานยังแหล่งอื่นๆ ส่วนครอบครัวที่ยังคงอาศัยอยู่ในพื้นที่ก็ต้องย้ายบ้านหนีน้ำหลายต่อหลายครั้ง
-MCU ผู้ใหญ่บ้าน CG สมร แขงสมุทร ผู้ใหญ่บ้านขุนสมุทรจีน	<u>เทปสัมภาษณ์</u> ผู้ใหญ่บ้านขุนสมุทรจีน “ชีวิตของพวกเขายังไม่ทันแก่ยังไม่ทันตายเลย ที่จะชุกหัวนอนไม่มี มันลำบากมากเลยเรื่องที่อยู่เนี่ย คือไม่มีทางไปกันแล้วคือมันๆ มันสิ้นสุดแล้วตอนนี้มันหมดแล้ว มันหมด มันหมดแล้วไม่เหลือแล้ว มันพังหมดแล้ว ถ้าพัดมาก็ให้มันตายทั้งหมู่บ้านเลย ก็คือจบ”
-LS ชายหาดขุนสมุทรจีน -LS คลื่นซัดเข้าหาฝั่ง	<u>บรรยาย</u> เจ้าหน้าที่ของรัฐ นายวรุฒิ ดันตวนิช ผู้อำนวยการกองธรณีวิทยา กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เข้ามาศึกษาปัญหา น้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านขุนสมุทรจีน พบว่าพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหารุนแรงยากต่อการแก้ไข ทางด้านผู้อำนวยการกองธรณีวิทยา กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เข้ามาศึกษาปัญหา น้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านขุนสมุทรจีน พบว่าพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหารุนแรงยากต่อการแก้ไข
-MS นักธรณีวิทยา CG วรุฒิ ดันตวนิช	<u>เทปสัมภาษณ์</u> นักธรณีวิทยา “ถ้าสภาพปัญหามันรุนแรง การโยกย้ายที่อยู่กับการที่จะปกป้อง

ผู้อำนวยการกองธรณีวิทยา กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	อันไหนมีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนน้อยที่สุด ถ้าเราคิดว่าจะปกป้องพื้นที่เฉพาะวัดขุนสมุทธารามให้อยู่ เรา สามารถสร้างกำแพงโดยตอกเสาเข็ม 20 เมตรกั้นแรงคลื่นอยู่ แต่ถามว่าใครจะเป็นคนลงทุน
---	---

ลักษณะภาพ	คำพูด/คำบรรยาย
-LS นางุ้ง -LS นาหอย -LS แนวกองหินกันคลื่น	<u>บรรยาย</u> ชาวบ้านยังคงเชื่อว่า ปัญหาน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่งที่ เกิดขึ้นยังพอแก้ไขได้
-MCU ผู้ใหญ่บ้าน CG สมร แข่งสมุทร ผู้ใหญ่บ้านขุนสมุทธาราม	<u>เทปสัมภาษณ์</u> ผู้ใหญ่บ้านขุนสมุทธาราม “เขาบอกให้อพยพไปเลย ไปอยู่ที่อื่นบอก จะไปไหนล่ะ ฉันไปได้ เฉพาะครอบครัวฉันไปได้อยู่รอด แต่สำหรับพ่อแม่พี่น้องคนเขาอยู่ ตรงนี้ อยากจะตายตรงนี้ เกิดตรงนี้แล้วคนจนต่อไปนี้ไปไหนไม่ได้ แล้ว”
- MS อาจารย์ CG กำจัด สุวรรณपाल ผู้อำนวยการ รร.ขุนสมุทธาราม	<u>เทปสัมภาษณ์</u> อาจารย์โรงเรียนขุนสมุทธาราม “ถ้าย้ายเป็นครั้งที่ 4 เราก็คงต้องย้าย มีเด็กเด็กยังต้องการเรียนอยู่ เราก็ต้องรนๆ หนีมาเรื่อยๆ เราก็ต้องรน เพราะว่าชุมชนเขา ต้องการ”

<p>-LS พระเดินคูพื้นที่วัด</p> <p>-LS พระปลุกป่าชายเลน</p> <p>-LS ชาวบ้านช่วยพระปลุกป่า</p>	<p><u>บรรยาย</u></p> <p>ชาวบ้าน ช่วยกันหาทางแก้ไขปัญหาน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่งมาแล้วหลายวิธี จึงสามารถปลูกแผ่นดินได้สำเร็จ โดยสร้างเขื่อนลดแรงปะทะคลื่นและเขื่อนดักตะกอน แต่ต้องใช้ระยะเวลาและงบประมาณมหาศาล</p>
<p>-MS พระ</p> <p>CG พระใบฎีกาสมนึก</p> <p>อธิปัติโยธ เจ้าอาวาสวัดขุนสมุทราชิน</p>	<p><u>เทปสัมภาษณ์</u> พระวัดขุนสมุทราชิน</p> <p>“อย่างเขื่อนเสาไฟฟ้าของที่วัดทำเนียคือเขาทำมาตั้งแต่ก่อนแล้ว เขาก็เหมือนมีความคิดว่าจะป้องกันให้วัดได้อยู่ เขื่อนหินก็มีมาก่อนแล้ว แต่มันไม่ได้สูงและเดินได้อย่างปัจจุบันทุกวันนี้</p>
<p>-MS ผู้ใหญ่บ้าน</p> <p>-MS ผอ.รร.ขุนสมุทราชิน</p> <p>-LS คลื่นซัดหาฝั่ง</p>	<p><u>บรรยาย</u></p> <p>แม้ทางภาครัฐจะยังไม่สามารถหาข้อสรุปที่ลงตัวได้ แต่ชาวบ้านขุนสมุทราชินก็ยังคงสู้ต่อไป</p>
<p>-MCU ผู้ใหญ่บ้าน</p> <p>CG สมร แข่งสมุทร</p> <p>ผู้ใหญ่บ้านขุนสมุทราชิน</p>	<p><u>เทปสัมภาษณ์</u> ผู้ใหญ่บ้าน</p> <p>“จะหนีไปไหนล่ะ ตัวเราไปรอดแล้วพี่น้องล่ะ แล้วลูกหลานเราในอนาคตจะไปไหนล่ะใช้ไหม ถ้าเราไม่สู้ไว้ล่ะ”</p>

<p>- MCU อาจารย์ CG กำจัด สุวรรณपाल ผู้อำนวยการรร.ขุนสมุทจีน</p>	<p><u>เทพสัมภาษณ์</u> อาจารย์ “โรงเรียนต้องสู้ต่อไป ถ้าไม่มีการยุบก็ต้องสู้ต่อไปเป็นครั้งที่ 5 ที่ 6 ก็ต้องสู้</p>
<p>-MS พระ CG พระใบฎีกาสมนึก อธิปญโญ เจ้าอาวาสวัดขุน สมุทจีน</p>	<p><u>เทพสัมภาษณ์</u> พระ “อยู่จนกว่าที่ว่ามันจะอยู่กันไม่ได้จริงๆ พระก็คงต้องออกไป</p>
<p>-LS ดินในเขื่อนและนอกเขื่อน -LS ป่าชายเลน -CU คลื่นซัดเข้าก้อนหิน -LS พระกำลังปลุกป่าชายเลน -LS ป่าชายเลน -LS คลื่นซัดเขื่อน -LS โบสถ์วัดขุนสมุทจีน -LS ดินในเขื่อน -LS ดินนอกเขื่อน -LS โรงเรียนขุนสมุทจีน -CU เสาอาคารเรียนโรงเรียน ขุนสมุทจีน -LS นาุ้ง -MS ผู้ใหญ่บ้าน</p>	<p><u>บรรยาย</u> เกือบ 40 ปีที่เกิดปัญหาน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่งทำให้พื้นที่ชายฝั่ง ของหมู่บ้านขุนสมุทจีน หายไปกว่า 1 กิโลเมตร แต่ด้วยความร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้านที่ลงมือ ถูกมาเป็นระยะเวลากว่า 9 ปี จึงปลูกแผ่นดินยื่นออกไปในทะเลได้ ประมาณ 120 เมตรจนสำเร็จในบริเวณวัดขุนสมุทธาราวาส หาก นักวิชาการ ชาวบ้าน และหน่วยงานของรัฐเข้ามาร่วมมือกันแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น หมู่บ้านขุนสมุทจีน อาจจะเป็นพื้นที่ตัวอย่างใน การแก้ไขปัญหาในระดับประเทศต่อไป</p>

<p>-LS นักเรียนโรงเรียนชุมชนสมุทรจีน</p> <p>-MS ผอ.รร. ชุมชนสมุทรจีน</p> <p>-LS ภาพถ่ายหมู่บ้านชุมชนสมุทรจีน</p> <p>Fade Black</p> <p>Super</p> <p>โชติมณี ธินะ</p> <p>เสียงบรรยาย</p> <p>ณัฐสร หิรัญตระกูลการ</p> <p>บทสารคดี</p> <p>รัฐพล ศลทอง</p> <p>ถ่ายภาพ</p>	<p>มาวันนี้ ต้องช่วยกันปลูกแผ่นดิน</p> <p>สร้างเขื่อนหิน</p> <p>ต้านแรงคลื่นทะเล</p> <p>ปลูกต้นไม้ เพื่อยึดหน้าดิน</p>
<p>อภิชา จันท์แสง</p> <p>ลำดับภาพ</p> <p>อรรคพล มงคลไทย</p> <p>ผู้กำกับสารคดี</p> <p>อาจารย์พรสุรีย์ วิภาศรีนิมิต</p> <p>อาจารย์ที่ปรึกษา</p>	<p>เพื่อให้มีผืนดินอยู่กินกันต่อไป</p> <p>ขอเพียง ช่วยกัน ปลูกแผ่นดิน</p>

๑.จุดเด่น

- ๑.๑ เลือกระเด็น มีความน่าสนใจ และนำเสนอให้เห็นคุณค่าและผลกระทบที่เกิดขึ้น
- ๑.๒ เลือกแหล่งข่าวได้ดี ตรงประเด็น มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับเรื่อง
- ๑.๓ มีความพยายามใช้เพลงประกอบซึ่งเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง ทำให้เรื่องน่าสนใจ

๒.จุดที่ควรปรับปรุง

๒.๑ แม้จะเลือกประเด็นได้ดี แต่ยังขาดการลงลึกในรายละเอียด เพื่อให้เรื่องสมบูรณ์และ น่าสนใจมากขึ้น ผู้ชมไม่เข้าใจว่า ทำไมแผ่นดินไหวไป หายไปจำนวนมากน้อยขนาดไหน ผู้ผลิตมีคำอธิบายในบทประกอบเพื่อส่งผลงานเข้าประกวด แต่ในงานโทรทัศน์ที่นำเสนอกลับไม่มี รายละเอียดและภาพเพื่ออธิบายเนื้อหาดังกล่าว

๒.๒ ผู้ผลิตด่วนสรุปเกินไป ว่า แผ่นดินไหว เป็นผลจากโลกร้อน ทั้งที่จริงมีได้หลาย สาเหตุ และเนื้อเรื่องในภาพรวมก็ไม่ได้บ่งบอกเช่นนั้น

๒.๓ การเชื่อมร้อยต่อเรื่องราวในแต่ละช่วงยังไม่สมบูรณ์ ไม่กลมกลืน

๒.๔ ควรใช้กราฟฟิคเพื่อเสนอรายละเอียดเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจภาพปัญหาได้ มากขึ้น เช่น ใช้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์น้ำเซาะชายฝั่ง แล้วทำให้แผ่นดินไหวหายไปอย่างไร

๒.๕ ภาพที่ถ่ายทำมายังไม่ได้อธิบายหรือเล่าเรื่องเพียงพอ เช่น แผ่นดินไหวไปอย่างไร อาจเพิ่มเติมภาพ ด้วยการให้นักข่าว ชวนผู้ใหญ่บ้านไปเดินดูและอธิบายประกอบ ว่าพื้นที่ที่ หายไป อย่างไร เมื่อก่อนมีอาณาเขตอยู่บริเวณใด เป็นต้น

๒.๖ ตอนท้ายเรื่อง พูดถึงความพยายามในการสู้ต่อไป แต่ไม่เห็นภาพชัดว่า ชาวบ้าน ต้องการทำอะไรต่อ การปลูกแผ่นดิน ใครจะเป็นคนทำ ใช้งบประมาณจากที่ไหน หาก บอกว่า ชาวบ้านทำอะไร พระทำอะไร เป็นความร่วมมือหรือต่างฝ่ายทำอะไร เพื่อช่วยกัน ใน ชุมชน ก็จะมีภาพที่ชัดเจนมากขึ้นต่อผู้ชม

สรุปภาพรวม

ผลงานสารคดีเชิงข่าววิทยุโทรทัศน์ ปี ๒๕๕๑

ประเด็นและกลวิธีการเล่าเรื่อง การนำเสนอเนื้อหา

๑. ผลงานที่ส่งเข้าประกวดจำนวนมากในปีนี้มีประเด็นที่น่าสนใจ แต่การเลือกเรื่อง และประเด็น กลับมุ่งภาพกว้างเกินไป ทำให้ขาดเอกภาพไม่ชัดเจนที่เรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือมี หลายประเด็นในคราวเดียว ข้นต้นกับลงท้ายไม่ใช่เรื่องเดียวกันและ ภาพก็ไม่สอดคล้องกับเรื่อง ทำให้ลดทอนความน่าสนใจและคุณค่าของสิ่งที่นำเสนอ

นอกจากนี้บางครั้งยังมองเรื่องระดับมหภาค เรื่องใหญ่ของสังคมและประเทศ ทั้งๆที่ เรื่องใกล้ตัวน่าสนใจแต่กลับมองข้าม เช่น ปัญหาเด็ก หรือเรื่องในท้องถิ่น ในรั้วมหาวิทยาลัย ซึ่ง สามารถนำเสนอได้อย่างน่าสนใจเช่นเดียวกัน

๒. ผลงานหลายเรื่อง ผู้ผลิตด่วนสรุปและมีความเห็นของผู้สื่อข่าวในบทบรรยาย แทนที่จะ ให้แหล่งข่าวเป็นผู้ให้ข้อมูล บางเรื่องได้สัมภาษณ์แต่กลับไม่เปิดให้ได้ยินเสียง หรือใช้ประโยชน์ จากบทสัมภาษณ์ได้มากกว่านี้ อันจะส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของเรื่องด้วย บางเรื่อง เปิดเสียง สัมภาษณ์ยาวเกินไป ดำเนินเรื่องยืดเยื้อ ไม่กระชับ

๓. เทคนิคการเปิดเรื่องและการเริ่มต้นเรื่อง ซ้ำๆ เช่นเปิดด้วยข่าวหนังสือพิมพ์ ภาพทั่วไป ซึ่งไม่ดึงดูดใจ สำหรับการผลิตงานโทรทัศน์ ไม่จำเป็นต้องเริ่มต้นด้วยข้อมูลภาพข่าวจากสิ่งพิมพ์ มีกลวิธีอื่นๆที่สามารถใช้ได้เพื่อสร้างความน่าสนใจจากผู้ชม การเปิดเรื่องไม่จำเป็นต้องนำด้วยข้อมูล แต่ควรเปิดด้วยการเล่าเรื่อง ให้น่าสนใจ

๔. วิธีการคิดและนำเสนอเรื่อง เหมือนผู้ผลิตมีข้อสรุปอยู่ในใจแล้ว วางพล็อตไว้แล้ว แต่ไม่ได้มีการพัฒนาเรื่องจากข้อมูลใหม่ๆที่ได้ไปค้นหรือแหล่งข่าวให้ข้อมูลมาเพิ่มเติม

๕. แหล่งข่าวไม่หลากหลาย ทำให้สมดุลของเรื่องลดทอนลงไป เช่น การนำเสนอเรื่องผลิตภัณฑ์อาหารเสริม มีความเห็นจากหลากหลายกลุ่มในทิศทางเดียวกันว่า มีผลที่ไม่เป็นในทิศทางบวก แต่กลับไม่มีความเห็นจากฝ่ายของผู้ผลิตว่า คิดอย่างไร เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีการเลือกแหล่งข่าวที่ไม่เกี่ยวข้องหรือไม่ตรงกับเรื่อง แม้จะมีหลากหลายคน แต่ก็ทำให้ไม่น่าเชื่อถือและได้ข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือเพียงพอ

๖. ความถูกต้องของข้อมูล ทั้ง ชื่อ ยศ ตำแหน่ง และข้อมูลประกอบอื่นๆ ของเรื่อง เป็นส่วนที่สำคัญมาก บางกลุ่มมีการสร้างสถานการณ์ หรือให้แสดงบทบาทสมมติ ซึ่งจะไม่ใช้ในการผลิตข่าวและสารคดีเชิงข่าวเพราะต้องเป็นข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงเท่านั้น

ในเวลาเดียวกัน การเลือกข้อมูลเพื่อใช้สำหรับโทรทัศน์ ก็ต้องเลือกส่วนที่เป็นข้อมูลสำคัญและเกี่ยวข้องกับเรื่องจริงๆ และสามารถอธิบายความเชื่อมโยงได้ ข้อมูลที่สำคัญน้อยกว่าต้องตัดทิ้งไป

เทคนิคการถ่ายภาพ การผลิตและการตัดต่อ

๑. ต้องระวังการใช้ภาพจากแหล่งอื่นๆ เช่นเหตุการณ์จำลองจากภาพยนตร์ ซึ่งไม่เกี่ยวกับเรื่อง หรือไม่สอดคล้องกับบริบท

๒. การถ่ายภาพไม่สวย ไม่สื่อความหมายหรือมีพลังมากเพียงพอ ผลงานบางเรื่อง มีประเด็นดี กระบวนการผลิตดี แต่ภาพไม่เล่าเรื่องทำให้ไม่ดึงดูดใจและไม่น่าติดตาม นอกจากนี้ภาพที่ใช้ก็ต้องหลากหลายและมีความคิดสร้างสรรค์ในการถ่ายทำภาพให้มากเพียงพอเพื่อตัดต่อหรือคิดมุมภาพใหม่ๆ แดก shot ให้มีความแตกต่างกัน

๓. ต้องระวังการแอบถ่ายซึ่งจะละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น และอาจเกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์ติดตามมา ยังมีช่างภาพและผู้สื่อข่าวจำนวนมากเข้าใจผิดในการใช้เทคนิคการแอบถ่ายว่าเป็นต้นแบบของการทำข่าวสืบสวนสอบสวนหรือแสดงถึงความพยายามในการให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆ แต่ที่จริงแล้ว การทำข่าวสืบสวนสอบสวน มีกลวิธีอื่นๆ ด้วย เช่น การสืบค้นเอกสาร การสังเกตและประมวลเชื่อมต่อดูข้อมูลต่างๆ

การแอบถ่าย ควรใช้อย่างระมัดระวังและต้องคำนึงถึงผลที่เกิดภายหลังจากผลงานได้ออกอากาศไปแล้วด้วย มักจะใช้กรณีที่เป็นสถานการณ์ไม่ปกติและไม่สามารถได้ข้อมูลมาด้วยวิธีอื่นๆ อีกทั้งประเมินแล้วว่า เป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวม จึงเลือกใช้วิธีดังกล่าว แต่หากเป็นการถ่ายทำภาพทั่วไป ควรเลือกใช้วิธีปกติจะเหมาะสมกว่า

๓. การเลือกเสนอภาพและเสียงที่มีความรุนแรง หรือกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชม ต้องใช้อย่างระมัดระวัง แม้จะเป็นข้อเท็จจริงก็ตาม และต้องคำนึงเรื่องจริยธรรม จรรยาบรรณของสื่อมวลชนในการปกป้องดูแลแหล่งข่าว โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดตามมา หลังจากสื่อได้เผยแพร่ภาพและเสียงดังกล่าวแล้ว ต้องไม่ใช่เพื่อจุดประสงค์ในการกระตุ้นอารมณ์หรือสร้างสีสันของเรื่องเท่านั้น

๔. กระบวนการผลิต การเปิดหน้า มีพัฒนาการที่ดีขึ้นกว่าปีก่อนๆ แต่สำหรับการลงภาคสนาม ผู้สื่อข่าวไม่จำเป็นต้องใส่ชุดนักศึกษาในทุกเรื่อง ขอให้ยึดหลักสอดคล้องและเข้ากับสถานการณ์ / บรรยากาศของเรื่องเป็นหลัก แต่หากจะสวมชุดนักศึกษา ก็ควรให้ความเคารพสถาบันด้วยการแต่งกายเรียบร้อย สุภาพ ไม่นำเสื้อออกนอกกางเกงหรือกระโปรง

คณะกรรมการ หวังว่า ความเห็นข้างต้น จะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาเพื่อใช้ปรับปรุงการผลิตผลงาน และหวังว่า จะมีผู้สนใจส่งสารคดีเชิงข่าวมาประกวดเพิ่มมากขึ้นในปีต่อไป